

1926 július 17

rk:k:

atók!

lf Jenő

0

áruháza

and 22.

ós-utca)

község egy ta-

Pályá.hatnak

és: 8 hold föld

gyezség szerinti

lv tudása szük-

ztus 15.

Hollós Izidor,

elnök.

szedságában

itva, a

lterem

70-N kitűnő

nekar.

tanács által

erüviz

hasonló hatásu

y- és fűszerüz-

ve.é.képviselő

zántó

Feirdinani 70.

kok

gyéb gépek-

r mellett.

nos

mos) No 2.

Keletben

beszéd-eg kiadó-
tatal és nyomda

Uj-Kelet, Károlyi-utca 10
Pog (Brasov-utca) 10

Telefon:
Buk. és kiadóhivatal:
977, 228 és 1047

Es. H. Sz. — — — 236

Egy szám ára pályavá-
lasztók és vidéken is lej 5
Bukarestben — — — 5

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100

Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lej feljebb

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

1926 július 19 Hétfő

Buk. Kelet * IX. évfolyam * 156 szám

5686. Ab 8

Mayer Ebner nagy beszéde a Kamarában

Mint jelentettük, a kamara keddi ülésén, amelyen a trónbeszédre adandó válasz vitája folyt le, dr. Mayer Ebner Csernovi zsidó képviselője is megfogadta a szót. A teremten jelen voltak az összes képviselők és miniszterek. Dr. Ebner beszédét, amelyet az egész ház nagy figyelemmel hallgatott, a parlamenti gyorsírói jegyzetek alapján módunkban van most teljes egészében közölni.

Elnök ur! Képviselő urak!

Mint zsidó képviselő bátorítkodom Öfelsége a király trónbeszédéhez és az arra adandó válaszához hozzájárulni. Mindenekelőtt kifejezést akarok adni annak a mély tiszteletnek, amellyel a zsidó nép az államfő iránt viseltetik, nemcsak azért, mert vallásunk egyik régi, szent hagyománya a felelősséget, hanem különösen azért, mert mi, romániai zsidók, a királyban látjuk egyiket ama erős oszlopoknak, amelyen a megnagyobbodott Románia épülete nyugszik.

A trónbeszédre adandó válasz vitája alkalmat ad az összes pártoknak arra, hogy az államhoz és a kormányhoz való viszonyukról, az államban való helyzetükről, nemkülönben a pártok egymáshoz való viszonyáról kifejtsek álláspontjukat.

A trónbeszéd az állam konszolidációjáról tesz említést és ebből a nézőpontból a következőket kell kijelentem:

Eppen a mi hazánkban sok még a megoldatlan probléma és a tisztázatlan helyzet és ezek közé tartozik a zsidókérdés is. Az alkotmány nem oldotta meg a zsidókérdést, mert egy pusztán formászerű megoldás nem elegendő. A zsidók emancipációja és törvény előtti való egyenlővétele a kedélyekben, a lelkekben kell, hogy végbemenjen, hogy így a törvények összhangban legyenek azoknak az embereknek az érzelmeivel, akik a törvényeket adták.

Egy pillantás az ország helyzetére bebizonyítja, hogy Romániában a zsidókérdés még mindig nyitott seb és hogy azoknak a kérdéseknek komplexumához tartozik, amelyeket nemcsak a törvényben, hanem a gyakorlatban is meg kell oldani, hogy ezáltal az országban helyreálljon a nyugalom és hogy végre megvalósuljon az összes román polgárok lelki egyesülése.

Engedjék meg képviselő urak, hogy mint a zsidó nép reprezentánsa, néhány szót szóljak szenvedély nélkül és csak azzal az emócióval, amely zsidó népem iránt érzett szeretetemből és abból a becsületi kívánságomból, hogy elháruljon minden akadály, amely az Önök szíve és a mi szívünk között fennáll, tör elő.

A zsidók az egész világon becsületesen teljesítik kötelességeiket hazájukkal szemben. Ez olyan tény, amelyet a különböző államok hivatalos, polgári és katonai hatóságai mindenkor dicsőítően emlegettek ki. Az ökirályság zsidói, akiknek a háború előtt még polgári jogaik sem voltak, hasonlóképpen véretek Románia nagy ságáért és dicsőségéért. (Gyönyörű kacagás a közönségtől.)

Dr. Ebner (a cuzistákhoz fordulva): Igen, sok zsidó hagyta ott az életét!

Dr. Ebner (folytatja): Meg vagyok győződve arról, hogy Románia felvilágosult államférfiai lelki mélyén felismerik a zsidóság értékét és megértik, hogy ez a népréteg milyen hasznos az államra és hogy még mennyivel hasznosabb lehetne, ha megszűnne a gyűlölet és ha a lelkek megnyílnának egymásnak. Románia zsidóságának nincsenek külföld-

batalmi érdekei, mert saját érdekeik szorosan össze vannak kapcsolva a román haza virágzásával és fejlődésével. Nagyrománia négy országgrészében porladnak szülőink cionjai és mi ezeket a földeket úgy szeretjük, ahogyan az ember a hazát szereti és kívánjuk is, hogy Nagyrománia nekünk is ép olyan hazánk legyen, mint összes többi lakosainak. A román államférfiak, akik magas tisztségeket viselnek, bizonyára szintén felismerték, hogy a zsidók azok, akik az állam karatebe a legkönnyebben illeszkedhetnek bele. Ők jól tudják, hogy azok a követelések, amelyeket népünk az állammal szemben táplál, alapszámban véve, tartalomban és terjedelemben, nagyon szerények és főleg arra vonatkoznak, hogy az állampolgári jog megszerzéséről és elvesztéséről szóló törvény, azok javára, akik román földön laktak, megváltoztassák, továbbá az iskolatörvényre, a zsidó hitközségekre és az ezekkel összefüggő vallási követeléseink elismerésére. Mindezek a követeléseink nem olyanok, amelyek az állam érdekeivel ellentétben állanak és bennünket, zsidókat, könnyen ki lehet elégteleni.

Népi jellegünk megőrzése mellett mi, zsidók, ennek az országnak hasznos eleme lehetünk és vagyunk is. Ez ezenkívül, mint embereknek és polgároknak mindenesetre ép olyan jogunk van a nyugodt és békés egzisztenciára, mint az ország összes többi lakóinak. Csupán azokat a jogokat követeljük az államtól, amelyeket a többi polgárok megkapnak. Követeljük azoknak a jogoknak az elismerését, amelyek abból a tényből származnak, hogy mi egy külön népi egyéniség vagyunk, amely nemzeti és vallási ismérvekből álló egységet alkot. Különösen követeljük ezekben a mozgalmas időkben nemcsak a vagyon- és életbiztonságot és a törvények tisztaságát, hanem méltóságunk és becsületünk tiszteletbentartását is, amely a támadásokkal szemben ép olyan érzékeny, mint minden ittlakó más polgár és nép becsülete.

Képviselő Urak!

Mint ujonnan választott képviselő, nagy érdeklődéssel figyelem a Ház vitáit. Fájdalommal kell azonban megállapítanom, hogy valahány szor szó van népszavazásról, ez mindig a „jidáni” sértő kifejezéssel történik. Mi zsidók vagyunk (evrei) és nem jidánok és úgy a magam, mint

zsidó választóim nevében tiltakozom ez ellen a lealacsonyító megnevezés ellen. Apellálok az elnök urra és valamennyi képviselő urra és kérem, hogy a jövőben vegyék figyelembe személyes becsületünket, valamint az egész zsidó nép becsületét.

Még gyakran lesz alkalmam, hogy erről az emelvénnyről, mint ennek az államnak hű polgára és mint nemzetemnek hű fia, Önökhöz beszéljek. De már most kijelentem, hogy mint zsidó képviselő, nem csupán abban látom feladatomat, hogy erről az emelvénnyről az antiszemitizmus ellen harcoljak. Alapszámban véve a történelem arra tanított meg bennünket, hogy ez a harc a gyűlölet és megvetés ellen céltalan. Az antiszemitizmus, ami a zsidók jogfosztását és kiirtását tűzte ki célul, végül is minden országban önmagától omlik össze és ezért szükségtelen, hogy erről az emelvénnyől népem engesztelhetetlen ellenségeivel vitázzam. A régalmazások idővel ugyanis elvesztik minden bizonyító erejüket és végeredményben az igazság győz. Mi, zsidók mindennél a nemzeti újjászülés csodájával emelkedünk ki a megvetéstől és a lealásából és a történelem bizonyítja, hogy túlélünk minden időzést.

Meg akarjuk őrizni hidegvérünket és ezért ebben a Kamarában csak tárgyi kérdések és a zsidóság pozitív népi követelésének ügyében kívárok felszólalni.

Azt hiszem, hogy Románia fokozódó gazdasági megerősödésével, kincseinek kiaknázásával (közbeiktások a cuzisták: h!) az egyes társadalmi osztályok növekvő jólétével a gyűlölet elveszti talaját.

Dr. Ebner (a cuzistákhoz fordulva) nyugodjanak meg! A kiaknázás az Önök érdekében is történik!

Én azt hiszem, hogy ennek az országnak a népei egyszer csak mégis baráti kezet nyújtanak egymásnak.

Cuza: Másutt talán igen, nálunk nem!
Azt hiszem, hogy mindannyian, románok és kisebbségek, beleértve a zsidókat is, örömmel fogunk sorakozni ennek az államnak királyi feje köré és emelt fővel adjuk meg a választ a trónbeszédre. Ez a válasz telve van az államfő és a haza iránt érzett szeretettel, amelynek szót kívánjuk, hogy nagyobbodjon és boldog legyen örök időkre.

(Elnök tetszés. A kisebbség képviselői melegen gratulálnak dr. Ebnernek.)

Párisban megkezdődött a frankvita

A pénzügyi bizottság elutasította Caillaux javaslatát

(Páris, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.)
A pénzügyi bizottság Caillaux felhatalmazási javaslatát 14 szóval 13 ellenében elutasította. A javaslat visszavetése a kormány vereségét jelenti, azonban nincs különösebb jelentősége, mert Caillaux már előre elhatározta, hogy javaslatát akkor is a plénumhoz terjeszti, ha a pénzügyi bizottságban többséget is kap. A kamarához ma kerül a javaslat. A bizottságban a visszavetés előrelátható volt, mert Caillaux az utolsó pillanatban ismét megváltoztatta eredeti tervzetét. A kormány úgy látszik arra a pánikra spekulál, amelyet a frank folytonos esése parlamenti körökben előidézett.

hogy szombaton és vasárnap a francia tőzsdék zárva vannak és így a helyzetnek spekuláció szempontjából való kihasználása lehetetlen.

Caillaux, saját törvényjavaslata kapcsán, az egész kormány nevében felveti a bizalmi kérdést.

Bukarest, július 17. Ma délután két órakor Párisból érkezett magánjelentések szerint a Briand-kormány helyzete ma délután dől el véglegesen, Caillaux pénzügyminiszter pénzügyi javaslatainak betérjesztése során.

Még nem nevezték ki Rascanu tábornokot Beszarábia kormányzójává. Bukarestből jelentik: A fővárosi lapok nyomán az Uj Kelet is hirt adott arról, hogy Rascanu tábornokot kinevezték Beszarábia kormányzójává tárcanélküli miniszteri minőségben. Ültékes helyen nyert értesülésünk szerint a kinevezés még nem történt meg. A király elutazott külföldre anélkül, hogy az erre vonatkozó dekretumot aláírta volna. Jólinformáltak szerint a kinevezés még öszel sem fog megtörténni.

Világszerte tovább pusztítanak az árvizek és viharok

Tegnap éjjel Kolozsvár is árvízveszedelemben forgott. Buziás víz alatt

(Cluj-Kolozsvár, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész világon még mindig nagy viharok vannak, melyek mindenütt borzalmas pusztításokat visznek véghez. Az ideérkezett jelentések szerint a Saar-vidéken, Lotharingiában és Nyugatfranciaországban borzalmas vihar dúl. Franciaország és Délnyugatnémetország között megszakadt a telefonösszeköttetés.

Délszerbiában is veszedelmes a helyzet. Borzalmas jeges felhőszakadás az összes hegyi folyókat megduzzasztotta, melyek kiáradva, a partjain levő községeket elsodorták.

Viharok és áradások hírére hozza a táviró Románia területéről is. Tegnap éjszaka annyira megdagadt a Szaos, hogy Kolozsvár kőviz-

közi külvárosában az éjszaka folyamán nagy pánik keletkezett. A lakosok kiburcolkodtak lakásaikból és vízmentes területre menekültek. Szerencsére a Szaos áradása nem fokozódott s így a katasztrófa nem következett be.

Óriási felhőszakadást jelentenek Buziásról, amely két méter magasú vízzel borította el az Eminescu utcát és a városnak völgyben fekvő részét. A víz a postaépületbe is behatolt.

Bukaresti jelentés szerint az egész országban mindenütt csökkent a hőség. Erdélyben, Bánátban és Oltenaiában hó esett. Bukarestben ma délelőtt 30 fok volt a hőség, azután felhőszakadás tört ki.

A vérpróba eredményei új korszakot hoznak a kriminalisztikába

Vámbéry Rusztem dr. nyilatkozata dr. Anton Werkgartner bécsi professzor korszakalkotó felfedezéséről

(Bécs, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban a bécsi egyetem orvostani intézetében dr. Anton Werkgartner, a neves bécsi törvényszéki orvosszakértő rendkívül érdekes előadást tartott a vérpróról, amelynek orvosi alkalmazása az apaság megállapításánál már hosszabb idő óta foglalkoztatja az orvosi és jogász köröket. Az e téren elért újabb felfedezések lehetővé tették, hogy a kísérletet a törvényszéki tárgyalótermekben is alkalmazzák. Ugy a bécsi, mint a berlini és pesti bírósághoz már eddig is számos olyan kereset érkezett, melyben a vérpróba eszközölését kérelmezték.

Dr. Anton Werkgartner legutóbbi megartott bécsi előadásában a következő érdekes újabb szempontokat tárta fel a vérpróba az apaság megállapítására vonatkozó részében:

Teljes bizonyoságot eredményeznek nem szabad vélni az apa és a gyermek vérösszetételének összehasonlításától, kétségtelenül csak azt lehet megállapítani, hogy egy bizonyos gyermek nem származhat az apának megjelölt férjéről.

Nagyon nagy szerepet tulajdonít az előadó a vérpróbanak olyan esetekben, ha a házastársak között vonják kétségbe a gyermeknek a férjtől való származását és a vérpróba bebizonyítja, hogy a szóbanforgó gyermek nem származhat az asszony hitestársától.

— Mi sem bizonyítja jobban ennek az új orvostudományi felfedezésnek értékét, mint az, hogy a nyomozás munkáját is jelentősen megkönnyítene a vérpróba eszközlése, miután a próba, ha a bűntett elkövetésének színhelyén vérfoltokat találnak, bizonyítékul szolgálhat arra vonatkozólag, hogy a merényletet tényleg a gyanúsított követte-e?

— Az apaság megállapításánál a vérpróba csak mint vélelmezett bizonyíték jöhet tekintetbe, de mint ilyen is, sokkal magasabbra értékelendő, mint például a nemzési képesség szakértői megvizsgálása. Az előadó összefoglaló véleménye szerint a vérpróba számottevő mértékben mozdítja elő a törvényszéki orvos tevékenységét.

A vérpróba társadalmi, illetve jogi jelentőségét illetően dr. Vámbéry Rusztem, a világhírű magyar jogász rendkívül érdekes nyilatkozatot tett, amelynek fontosabb részleteit alább adjuk:

— Mithogy a jog természeténél fogva konzervatív és a meglévő társadalmi rend főtartását célozza, a jogászok kötelességüknek érzik, hogy konzervatívak legyenek. Ezzel szemben a természettudományok útjára szükségképpen gyorsak és a természettudósok is hajlanak arra, hogy megállapított igazságok

tam a jutalmamat.

Közel száz folytatásban jelent meg gyöngé irásom Akiba csudálatos életéről — száznál jóval több levélben küldötték hozzám biztatásait és köszöntéseiket az olvasók, az ország minden részéből.

Egy folytatásra egy levél, egy folytatásra két levél.

Rossz levélíró vagyok, de lehetetlen is volt mindegyikre válaszolni, úgy, ahogyan szerettem volna.

Most itt és egyszerre rovom le hálámat mindannyiuk iránt: köszönöm nékik, hogy kívánták a tanításomat és szerettek tanítványok lenni.

Nem az anyéme, — mert hiszen ki vagyok én — hanem a Nagyé, akié volt minden szavam.

Holott én is csak gyöngé tanítvány vagyok és ha valami keveset adni tudtam, nem a magamból tettem: kölcsön kaptam.

Ime, a feladatom végeztével most, — a tanítvány alázatosságával nyújtom vissza az én mestereimnek mindazt, amit kölcsön kaptam tőlük: szeretetet, zsidóságot és tudást — és mondjátok így: jól használtad fel.

Elmult arcom hosszú sorban néznek reám és az első helyen ott virraszt fölöttem az én halott apám emléke.

Hosszu évek előtt — talán valamelyik ünnepi piunt szövegében, — bugó, rázkódó férfirással recitálta az aszará harugé malchut emléksorait és ijedt gyermekszemmel meredtem könnyes szemébe.

Az első megrázó gyermekélményem volt

A modern nőnek kell ékszer és platina, de még inkább egy Sipos-féle reklám-harisnya. Kapható Cluj, Ferdinánd- király-ut 8. szám, Sipos-nál

hulláin keresztül új igazságok felé haladjunk. Talán ez magyarázza azt a régi versengést a jog és a természettudomány határkérdései körül, mely a jogászok és orvosok között folyik.

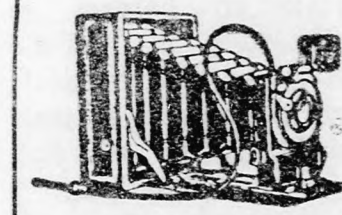
— Miután a természettudományhoz több szakismeret kell, mint a jogszátozathoz, ennél fogva a jogászok több hibát követnek el, ha a természettudomány terére lépnek, mint megfordítva.

A vérpróba kérdésében is igen furcsán hangzik, mikor a jogászok azt elfogadják, hogy a vérreakció által nyújtott bizonyíték nem adhat bizonyosságot. Kérdem, hogy vajon a tanuvalloások, amelyekben a bíró ítélete elsősorban nyugszik, vajon kevésbé megbízhatatlanok-e?

— Kétségtelen, hogy az orvostudománynak ez az új módszere nemcsak az eltartási igények és az örökösödési perek terén, hanem a bűnvádi eljárás során is jelentős szerepet játszhatna. Tudvalevően a nyomozás tudományának van egy külön része, amelyet kriminalisztikának neveznek és amely elsősorban a természettudományok új eredményeinek felhasználásán alapul. Már 16 évvel ezelő óta arra törekedtem, hogy Daingerin a következőket írta:

„Ha bebizonyosodik, hogy az átöröklődés az embereknél a Mendel által felállított szabályok szerint folyik le, nem lesz többé nehéz minden tekintetbe jövő férfi közül az apát megtalálni, hacsak a gyermeknek egy bizonyos anyához való tartozása kétségen kívül áll.”

— Hans Gross a kriminalisztika megalapítója az idézett vélemény kapcsán kifejti, hogyha ez tényleg így lesz, akkor sok mindent be fogunk bizonyíthatni, ami ma még rejtélynek látszik. Ugy tünik fel, hogy Hans Grossnak álma valósággá vált és szomorú volna, ha a jogászok ragaszkodva Mefisztó kijelentéséhez: „Es erben sich Gesetz und Rechte wie eine alte Krankheit fort“ (Törvény és jog mint valami régi betegség úgy öröklődnek) ellenállást tanúsítanak az újabb valósággal szemben.

Vidéki amatőrfényképezők kérjenek arjegyzéket
POLITZER
fotóruházától Carei-Mare.
Vidéki szétküldés. Alapítatott 1896.

Akiba

Írta Giszkalay János

Ajánlás

Multak szerelmese, jövendők hirdetője, Krónikás, — már leteszem gyöngé tollamat a legnagyobb zsidó jeltelen sirhalmán.

Hármas áldozattal megáldoztam az örök élet oltárán, mert így akartam kadist mondani közel évfordulóra.

Hogy engeszteljek veszendő magamért és a népért, amiért nem harsan sófárok hangja em lékezetőre a templomok mélyén.

Jajduló riadással a szent láda előtt és az Örök Könyv előtt, amelynek szerelmese volt.

Legyenek kedvesek az én szavaim és szívem gondolatai az ő emlékének.

Köszönő bucsuzással bucsuzok mindenkéntől: aiktól kaptam és akiknek adtam.

Köszönöm mindenkinek, akinek adtam, mert nagy gyönyörűség van az adásban és legszébb jutalma, hogy elfogadják.

Felemás művet nyújtottam feléjük, de szeretetben teljeset — és ez az én jogosultságom.

Akik regényt vártak tőlem, bocsássák meg, hogy (néha súlyos) tudományt adtam, akik a tudás nehéz italára szomjuhoztak, bocsássák meg, hogy néha könnyű álmokkal higitottam italukat.

Akarva tettem ezt, hogy játszva taníthassak és tanulásban gyönyörködtessek, így szaporítván a szeretetet, — és ez az én jogosultságom.

De köszönöm nékik: mert ha az adás jutalma az elfogadás, — én bőségesen megkap-

az — és félelmetes dolog, az apát sirni látni.

Ezt a lelki megrázkódásomat azóta sem tudtam kiheverni — és az én méltatlan Akiba-művem halott apám férfikönyveiből született.

Az én zsidóságom csak halovány visszfénye az ő gáncstalan, erős, tiszta zsidóságának, — az én hangom csak erőtlén visszhangja annak az odáadásnak és hitnek, ami az ő lelkéből harsogott ki.

Minden iránt, ami zsidó mult és minden iránt, ami zsidó jövendő.

Ime: amit tőle kaptam örökbe, szeretetet és zsidóságot: szeretetben és zsidóságban adom vissza az én halott apám emlékének — immár béke vele az örökkévalóságban.

És a lélek alázatosságában hadd adjam vissza az én többi mestereimnek is, amit tőlük vettem kölcsön. Elsőnek néki, akitől legtöbbet tanultam, a zsidó történetírás atyjának, Grätznek. Sokszor voltam és vagyok vitában vele, — de ahhoz is, hogy másképen tudjak látni — az ő szemének látásán keresztül jutottam el.

Sokat tanultam keresztény tudósoktól is: Schürertől, aki ha néha szeretet nélkül való is az ítéletben, de mindig nagy és súlyos a tudásban. Nem egy talmudi citátumom az ő művéből vagy útatása nyomán került gyöngé tanulmányomba.

R. Travers Herford, anglikán püspök, a mai idők egyik legnagyobb talmudtudósa, akinek hatvanestendei életmunkássága kizáróan a talmud tanulásában telt el. Sok benne a tudás, még több a szeretet és igaz lélekkel Akiba tanítványának vallja magát. De írva van: addiké

Altalán

Még mindig a július 13-án A szeszgyár

(Cluj-Kolozsvár döntőjéről) Amió sz átmeneti új szes pison nyomozt mert az új adók és körülményeiről vannak fergalomb szeszgyárosok, szes gyárosok értekezle hatón foglalkozta előidézt helyzett ményeképen elhat szesz literjét 14 megfelelően teleme köly, seprő és ruu ben, a szilvapláni tották meg. Ezek legesek.

A mai napon piacot. Az egyik sen felüli szesz bani, hanem 1 le 20 százalékos lux exkontingens sze tesz ki literenké szesz árára, mert vége felé járunk, alig van.

Hasonlóképen háosza a remadé vári pénzügyigazg utasításának megj az adósbárcákat előre 30 lejes ala értékét, ami az kontingensen fel felel meg. Altal kos megállapítás kalkulációkat, az volnának, ha az volna meg.

Egy valósággal bomba resti hir, hogy a tási adójának fele kedésének értelm rendeletet intézet azzal az utasításs

kol ha ummót je és én sokat tanu David Hoffma bajvivója, harcos új történelemműv sok kutatásai, mi voltak és örök fo rittem.

Sokat forgatta midras gyűjtemén énnékem, mert te dósággal és halha bölv böven merite Guiseppe Lévi nek második köt tos, rövid életraj

Ime így, — l zatos szívvel nyu nek azt, amit töl

Tudom, hogy vam, — de még

Az enyém ez és minden zidós

Ami hiba és továbbra is az é

ság, az hadd rag Mert szivbeli

— csak megtiszt

Akinek lényé Akiba halhatatla ból és nemzets Rabbenu Móse ezt a könyveme

Általános káosz uralkodik a szeszpiacra

Még mindig nincsenek végleges árak. Egy elkésett miniszteri rendelet a július 13-án raktáron tartott szesz után követelt a felemelt adókat. A szeszgyárosok és szeszkereskedők a semmitőszékig is elmennek a sérelmes intézkedés orvoslásáért

(Cluj-Kolozsvár, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amióta a parlament megszavazta az átmeneti új szesz adójavaslatot, az egész szeszpiacra nyomorúságos bizonytalanság lett ura, mert az új adók életbelépésének időpontjáról és körülményeiről a legjelentősebb vezető szeszgyárosok, szeszkereskedők és likörgyárosok értekezletet tartottak, amelyen behatóan foglalkoztak a szesz adó felemelése által előidézett helyzettel. Alapok kalkulációk eredményeképpen elhatározták, hogy maól kezdve a szesz literjéért 140 lejért árusítják és ennek megfelelően felemelik a likörök árát is. A törvény, seprő és rum árát százalékosként 160 lejt, a szilvaplínkát pedig 150 lejtben állapították meg. Ezek az árak azonban nem véglegesek.

A kontingensen felüli szesz adója

A mai napon két meglepetés érte a szeszpiacot. Az egyik az a hír, hogy a kontingensen felüli szesz plusz adója nem a régi 10 bani, hanem 1 lej 60 bani, amely után külön 20 százalékos luxusszót kell fizetni, vagyis az exkontingens szesz adója tulajdonképpen 2 lej tesz ki literenként. Ez is befolyással van a szesz árára, mert mivel a gazdasági évek vége felé járunk, ilyenkor kontingentált szesz alig van.

Hasonlóképpen teljes a tájékozatlanság és káosz a remadózott szesz körül is. A kolozsvári pénzügyigazgatóság a törvény végrehajtási utasításának megjelenéséig nem hajlandó kiadni az adósbárakat csak úgy, ha a szeszgyáros előre 30 lejes alapon kalkulálja a szesz eladási értékét, ami az új adók mellett csak 108, kontingensen felüli szesznel pedig 110 lejnek felel meg. Általában az adóemelések százalékos megállapítása nagyon komplikáltá teszi a kalkulációkat, amelyek sokkal egyszerűbbek volnának, ha az adót összegben állapították volna meg.

Egy sérelmes miniszteri rendelet

Az amugyis nyomorhangulatu szeszpiacra valóssággal bombaként hatott az a másik bukeresti hír, hogy a szesz és szeszitalok fogyasztási adójának felemeléséről szóló törvény intézkedéseinek értelmében a pénzügyminiszter körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, azzal az utasítással, hogy július 20-ig kötelezzék

kol ha ummót jés lahem chélek baólam habbá — és én sokat tanultam tőle is.

David Hoffmann, zsidó tradíciók ragyogó bajvivója, harcos bibliakommentátor, Dubnow új történelemmüve, könyvek sokasága és tudósok kutatásai, mind mind az én tanítómestereim voltak és örök forrás, amelyből friss vizet merítettem.

Sokat forgattam a különböző aggada és midras gyűjteményeket. Nagy gyönyörűség az énnékem, mert telítve vannak halhatatlan zsidósággal és halhatatlan költészettel. Mindezekből bőven merítettem és nem utolsó sorban Guisepe Lévi midrasgyűjteményéből, amelynek második kötetében Akibának egy kivonatos, rövid életrajza is található.

Ime így, — legkisebb tanítvány én, — alázatos szívvél nyujtom vissza minden mestereimnek azt, amit tőlük kaptam.

Tudom, hogy az ő érdemük minden szavam, — de mégis, ezt és így: én mondtam. Az enyém ez a munka, minden hibájában és minden zsidóságában.

Ami hiba és bűn van benne, hadd maradjon továbbra is az én lelke része, — ami zsidóság, az hadd ragyogjon tisztán és világítson.

Mert szívbéli ajándéknak készült a könyv, — csak megtisztultságában adhatom átál.

לחברת נצח

Akinek lényében volt egy szikrányi nagy Akiba halhatatlan lelkéből, kemény zsidóságából és nemzetszerelméből: a mi nagyunk, Rabbénu Móse Glasner emlékének ajánlom ezt a könyvemet.

ugy a szeszraktárral rendelkező angrosszistákat és kereskedőket, mint a likör-, ecet- és kölnivizgyárosokat azon deklarációk benyújtására, amelyekben feltüntetik, hogy július 13-án mennyi szesz, szeszital vagy más szesztermék volt a raktárjukban. A rendelet előírja, hogy ezen kvantumok után a pénzügyigazgatóság hajtsa be az adókülönbséget és a 20 százalékos ad valorem illetéket. Azokat, akik a jelzett határidőre ezt a deklarációt nem nyújtják be, a rendelet 5000-tól 50.000 lejig terjedő bírsággal és a be nem jelentett szesz mennyiségnek kétszeres adóval való sújtásával bünteti.

Ki fizesse az adókülönbözést?

A rendelet érthető megkülönböztést keltett az érdekeltek körében, mert jogtalanul súlyos lárokkal fenyegeti a szeszgyárosokat és szeszkereskedőket, kiket nem lehet felelősé tenni olyan áru sádjáért, amely ma már talán tízedik kézből van. Nem a személyeket, hanem a szeszre kell megadóztatni. Tudvalevő ugyanis, hogy az adóemelések hírére a törvény benyújtása

Reinitzot szembesítették elfogott bűntársával

Fuchs Jenő huszli kereskedő elmondotta Grósz Hermann meggyilkolásának hiteles történetét. Helyszíni szemle a felsőbányai halálerdőben. Reinitz megint ártatlanságát hangoztatja

(Szatmar-Szatmar, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jogerősen 15 évi kényszer-munkára elítelt Reinitz Jakab ügyében feltűnő körülmény fordulat állott be, amely egészen új fejtegetést nyit meg a lezártak gondolt bonyolult bűntényben. Az történt ugyanis, hogy Reinitz megtörte titokzatossá hallgatását és néhány nappal ezelőtt szál a kéréssel fordult a bírósághoz, hogy próbát vegyék revízió alá, mert olyan részletek vannak, amelyeket az igazságszolgáltatásnak nem lehet figyelmen kívül hagynia. Alkításának igazolására Reinitz elárulta, hogy a Grósz Herman nagybányai vendéglős hullája mellett a felsőbányai erdőben talált gardián kalapács egy Neumann nevű szatmári bádógos tulajdona. Az új adat birtokában csakhamar megállapították, hogy a kalapácsot körülbelül a gyilkosság előtt néhány nappal Fuchs Jenő huszli kereskedő lopta el Neumanntól.

Grósz Hermann kabája

A szatmári rendőrség megkeresésére a Reinitz-ügyből már ismert Pongrácz kassai rendőrtanácsos Huszton letartóztatta Fuchst, akinél házkutatást rendeztek és meg is találták a meggyilkolt Grósz Hermann kabáját. Fuchst, aki beismert vallomást tett, a fontos bűnjellel együtt Pongrácz rendőrtanácsos, Gallas kapitány, valamint Hupó és Birán detektívek kíséretében Szatmára szállította, ahol egyenesen a törvényszék épületébe mentek és Fuchst aronnal szembesítették Reinitzsal. Fuchs Jenő a szembesítés alkalmával elmondotta, hogy Reinitzrel éppen rokonánál, Neumannnál találkoztak, ahol vendégségben volt. Reinitz a néhány anyagi viszonyokról beszélt és arról, hogy a háború után milyen nehéz megélni, csak azok élnek jól, akik a háborúban megdagodtak. Megérdekte a beszélgetés során Fuchstól, mielőtt el és mit csinál. Fuchs erre elpanaszolta, hogy nincsen munkája. Reinitz felajánlotta, hogy pénzhez juttatja őt bizonyos feltételek mellett és elmesélte neki, hogy van egy Grósz Herman nevű ismerőse, annak sok pénze van. Elég ember pusztult el a háborúban, egygyel több, vagy kevesebb, az már teljesen minddegy.

Hogyan történt a gyilkosság?

Fuchs beleegyezett a dolgba. Megbeszélte, hogy kiutaznak az áldozattal Nagybányára, Fuchs egy kalapácsot szerez, a többit elintézi Reinitz. Neumann nevű bádógos rokonától Fuchs ellopott egy kalapácsot és másnap Grósz Hermann társaságában elutaztak Nagybányára. Grószot kiölték az erdőbe, azzal az ürügygel, hogy ott aranycempészekkel fognak találkozni, akikől olcsón lehet aranyat szerezni. Reinitz

előtti napon és sznap is olyan nagy volt a forgalom a szeszpiacra, mint máskor két hónap alatt, úgy, hogy az adódifferencia ilyen nagy tételek mellett milliókra rug, amelyet a gyárosok és nagykereskedők semmi körülmények között sem akarnak, nem tudnak és nem is kötelesek megfizetni.

A szeszgyárosok és angrosszisták álláspontja az, hogy az állam az ő üzleti könyveik alapján keresse fel azokat, akik július 13 óta szeszt vásároltak és azoktól hajtsa be az adót. Ezt az álláspontot a kolozsvári pénzügyigazgatóság felételezen honorálta is már egy esetben, ahol adókülönbözést címén egy szeszkereskedőtől 400 ezer lej követeltek. A kereskedő megtárgyalta az összeg kifizetését és az esetről jegyzőkönyvet vettetett fel, mire a pénzügyigazgatóság a törvény végrehajtási utasítás megjelenéséig a rendelet végrehajtását felfüggesztette.

A szeszgyárosok és szeszkereskedők megállapodtak abban, hogy a szeszrendelet jelenlegi értelmében való sérelmes végrehajtása ellen minden rendelkezésre álló eszközzel fognak küzdeni és ha kell, egészen a Curtea de Casatieig is felebbeznek ellene. Remélik azonban, hogy a kormány be fogja látni, hogy nem lehet retrográd érvénytel alkalmazni ezt a rendeletet, mert rengeteg fölösleges percre és bonyadalomra vezetne, amelyek elkerülésére kérni fogják a visszavonását.

egy üveg snapszot is magával vitt, azt közösen megitták. Grósz türelmetlenkedett, hogy meddig kell még várnia, mire Reinitz azt felelte, míg sötétebb lesz, mert a cempészek addig nem merészkesznek ide. Azt tanácsolta Grósznak, aludjon csak el nyugodtan, majd felkeltik, ha a cempészek megérkeznek. Grósz a fáradságtól és a snapsztól valóban elnyomta az álom. Alig aludt el, Reinitz intett Fuchsnak, aki átadta a kalapácsot. Reinitz az áldozat halántékára vágott a kalapáccsal, Grósz felriadt, védekezett, belemarkolt Reinitz arcaiba, a gallérját is eltepte, mire Reinitz fojtogatni kezdte és így végzett vele. Reinitz azután tépett gallérját ott hagyta a holttest mellett. Ez az a tépett gallér, amely a nyomozás során mint fontos bűnjel szerepelt.

Tizenegyezer lejes védi

Fuchs Jenő 11 000 lejt kapott Reinitztől szolgálatáért. Reinitz azt mondta neki, hogy Grósz Hermannnál 22.000 lejt talált és becsületesen megosztozik vele. Az eddigi nyomozás szerint azonban Grósz Hermannnál jóval több pénz volt, mint 25 ezer lej, így tehát Reinitz a cinkosát valószínűleg becsapta. A Grósznál talált ékszerek közül Fuchs egy aranyláncot kapott, amelyet egy szatmári ékszerésznek adott el. A holttestet nem is földelték el rendesen, falevelekkel borították be.

Reinitz megint tagad

Reinitz, aki ugylátszik megbánta, hogy meggondolatlanul elszólta magát, Fuchs vallomására fentartotta tagadását és semmit sem akart tudni a maga bűnösségéről. A cseh bizottság és a szatmári román hatóságok ekkor csütörtökön kivitték Fuchst a felsőbányai erdőbe, hogy meggyőződjenek, vajjon Fuchs adatai fedik-e az eddigi feltevéseket. A helyszínen Fuchs pontosan megmutatta azt a helyet, ahol a gyilkosság történt és a fatörzset, amelybe Grósz Herman holttestét Reinitzsal közösen elrejtették. Fuchs ugyszólván végigcsinálta az egész büntetést, amelynél azonban — ugymond — ő aktív részt nem vett, hanem csak felvigyázott, hogy meg ne lepje őket valaki, amíg Reinitz egyedül végzett áldozatával. Grósz eltemették és miután a pénzen megosztottak, Szigeire utaztak, ahol elvált Reinitztől és hazament.

Izgalmas lefolyású helyszíni szemle után a cseh rendőri bizottság visszautazott Kassára, hogy a Reinitz ügy ottani részére vonatkozólag folytassa a vizsgálatot. Lehetséges, hogy Fuchs Jenő további kihallgatása újabb adatokat fog szolgáltatni a tömeggyilkosság szövevényes rejtélyének megoldásához.

Széppé

varázsol

ELIDA
IDEAL-SZAPPAN

Tisztább, enyhébb és sokkal kellemesebb illatú.

INGYEN

egy mintadarabot az új csodaszertől, mesésen parfümözött

ELIDA-IDEAL-SZAPPANBÓL,

kap minden vevő aki 1 kg.-ot a páratlan jóságú

SCHICHT-SZARVAS SZAPPANBÓL

vesz. A kontinens legnagyobb szappangyárának gyártmányából

a mosószappanok
VILÁGJEGYE

— Meghíusultnak tekinthetők a nemzeti párt és parasztpárt tárgyalások. Bukarestből jelentik: Felhívások közlés szerint a nemzeti párt fuziós tárgyalásai meghíusultaknak tekinthetők. Semmi remény sincs arra, hogy a két párt egyesülhetne egymással. A beszarábiai parasztpárt kongresszusát csak szeptemberben fogják megtartani. Remélik, hogy addig sikerül Czaclut kibékíteni Lupoval.

Huszonnyolc és félnap alatt a föld körül

Két amerikai újságíró világrekordja

(Newyork, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Eduard S. Ewans és Linton Wells amerikai újságírók június 16-án déli felegykor repülőgépen elhagyták Newyorkot, hogy berepüljék, körülhajózzák és gyorsvonaton járvák be a világot. Július 14-én délután 2 órakor a két fiatal ember már Newyorkban volt és ezzel felállították az új világrekordot. Ismeretes ugyanis, hogy 1913-ban J. H. Mears állította fel legutóbb a rekordot azzal, hogy 35 nap alatt járta be repülőgépen, gyorsvonaton és hajón a világot. Előtte 1911-ben André Schmidt tette meg azt az utat Párisból—Párisba. Nellie Blynek 1889-ben a föld megkerülésére hetvenhárom napra volt szükége.

Ewans és Wells 13 ezer kilométert tettek meg gyorsgőzösn, 12 ezer kilométert repülőgépen és 16.500 kilométert vasuton és autón. Hogy ezt a hatalmas utat ilyen rövid idő alatt sikerült beutazniok, főleg az ut jó előkészítésének köszönhetőek. Wells már tavaly nagy előkészítő utat tett és így pontosan meg tudta állapítani: honnan hová utazhatnak a legrövidebb idő alatt. Mindenekelőtt az „Aquitania-ra“ ültek, amely Cherbourgba vitte őket.

Itt valami késésük volt, azonfelül a repülőgép, amely továbbvitte volna őket, megsérült. Borzasztó sebességgel végre Le Borget-be jöttek, ahol a Köln felé induló posta-repülő elérhetőek. A legkellemetlenebb viharban folytatták utjukat és pedig olyképen, hogy állan-

dóan ejtőernyőt kötöttek magukra. Magdeburgig repültek, innen Berlinbe már gyorsautón utaztak, majd ismét postarepülőbe ültek és Danzigon, Königsbergen át eljutottak Szmolenszkbe, majd Moszkvába. Moszkvában a szovjetkormány a két földkörüli utas számára egy külön repülő bocsátott rendelkezésre a legjobb orosz pilóták egyikével. Így jutottak el június 25-én 10 óra 16 perckor Omszkba.

Ezuttal először aludták ki magukat. Itt a transzszibériai vasutra ültek, amellyel Csittáig utaztak. Csittában épen azon voltak, hogy Charbia felé utazzanak vonaton, amikor megtudták, hogy Csang-Cao Lin kínai köztársasági elnök számukra külön repülőgépet bocsátott rendelkezésre, hogy ezzel Mukdenbe utazzanak. A határokon mindenütt nagyon előzékenyek voltak irányukban és a lehető leggyorsabban intézték el a vámrevíziót. Charbinban azonban kiderült, hogy baj van. Mert a pilótán kívül csak egy ülés volt a repülőgépben. Ewans szállott a repülőgépbe, míg Well vasuton utazott Kantungon át Mukdenbe. Itt találkoztak. Fuzánból Simonosekibe vitte őket a gőzös, majd Jokahámába utaztak, ahol az „Empress of India“ nevű gőzösrre ültek és így utaztak Seaclebe. Itt már egy óriási Sikorszki-Pullmann-féle repülőgép várta őket, hogy elvigye a két vállalkozó újságíró kiindulásuk helyére.

A világekörüli utazókat Newyorkban nagy lelkesedéssel fogadták.

Diplomáciai konfliktus Németország és Jugoszlávia között

(Belgrád, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A berlini „Deutsche Revue“ című lapban nemrégén egy cikk jelelt meg a háborus adósságokról, amely meglehetősen súlyos sértéseket tartalmazott Sándor jugoszláv király ellen. A cikk miatt a jugoszláv kormány tiltakozó jegyzéket nyújtott át Berlinben és elégtételt követelt. Ma szután von Olshausen belgrádi német követ megjelent Nincsić külügyminiszternél és a birodalmi kormány nevében sijnlátat fejezte ki az inkriminált kifejezések felett. Nincsić külügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a bocsánatkérésrel nincs megelégedve és ragaszkodik ahhoz, hogy konkrét formában adjon a német kormány elégtételt Sándor királynak.

Az ukrajnai pogrom-árvák üdvözlétüket küldték Schwartzbarthnak

Egy fontos vallomás Petljura ellen. Minden európai nyelven közreadják a pogrom-jegyzőkönyveket

(Páris, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Salom Schwartzbarth Petljura pogrom-hetman gyilkosa tegnap fogadta bírónében a newyorki „Jewish Morning Journal“ egyik munkatársát. A beszélgetésnél jelen volt Schwartzbarth védője, dr. Torres ügyvéd. A rendőr, aki a céljába kísérte az újságíró és ügyvédet, levette a letartóztatásban lévő Schwartzbarth kezeiről a láncokat.

— A világ meg fogja ismerni az ukrán pogromok történetét és feltárjuk azt a poklot, amit a pogrom-hősök Ukrajnában folidéztek — kezdte Schwartzbarth. Meg kell mutatnunk a világnak, hogy zsidó vért ontani büntetlenül nem lehet és a pogromhősök tudják meg, hogy a zsidó népből nem pusztult még ki a Makka-bensok szelleme.

Az újságíró a börtönben tudta meg, hogy Schwartzbarth a világ minden részéből kap leveleket, amelyekben az emberek szimpátiájuknak adnak kifejezést iránta. Legjobban örült annak a levélnek, amit Palesztinából kapott az ukrán pogrom áldozatok árváitól.

— Fontosabb nekem — jegyezte meg — hogy az árvák mezeitének, mint sok szocialista szimpátiája. Vannak, akik forradalmároknak mondják magukat és most Petljurához csatlakoznak.

Schwartzbarth a börtönben sem elcsat újságot és így az egész világtól el van zárva. Csak könyveket szabad olvasnia. A börtönőrök és tisztviselők barátságosan és előzékenységgel kezelik.

Petljura bűnössége mellett egy fontos vallomás hangzott el: Chmara hetman nyilatkozata egy danzigi újságban. A hetman a fehérorosz gárdát szervezte meg a bolsevik-csapatok ellen. Előbb Skoropadsky alatt szolgált, majd Petljura rához szegődött. Onaga is több borzalmas pogrom kezdeményezője volt.

Nyilatkozatában közli, hogy Petljura soha a pogromok beszüntetésére érdekében egyetlen lépést nem tett, holott erre több ízben alkalma lett volna.

— Több ízben tanuja voltam, — mondotta — az olyan zsidómészárlásoknak, amelyek Petljura szemeláttára zajlottak le. Amikor Petljura Skoropadsky ellen vonult fel, tömegesen terjesztette a katonák és a nép között az ilyen föllírású röpecdülákat: „Halál a moszkovitákra és zsidókra!“ Ezek a felhívások adtak első indítékot a pogromokra. Ahová Petljura és vezérkara bevonultak, ott tömegesen tuszul vittek a zsidókat, akiket később minden hadbírósi eljárás nélkül rövid uton kivégeztek.

Jakob Fischmann, a cionista Aktions Comité newyorki tagja Londonba való utazása során Parisba érkezett. Itt a Schwartzbarth védelmére alakult bizottságnak tizezer dollárt adott át abból a célból, hogy ebből az összegből, amit Amerikában gyűjtöttek, az összes európai nyelveken téessenek ki a pogrom-jegyzőkönyvek.

Buenos Airesben bizottság alakult, amely gyűjti a Schwartzbarth védelmére alkalmas anyagot. Allítólag már eddig is nagyobb pénzeszeget gyűjtöttek össze a védelmi alapra.

IRÓK

A hetven

A világ ma Shaw, hetven Angliában nagy megünnepelési teljében éri ez hagyományainak terét, akinél m a darázs-fészekből káptárságnak és Shaw azelle

től, mely lomh irói génusza a kelta világosság szűtőesén, meg származása. B vész, ahinek ir dalom lelkiismer újabb Botond-eküliéletek ércf között, mindig sége, volt ereje tészt a mai szemben kifejez hogy fellépése zervatív publik ságének mindig talpraesettege, meg attól a kö idején Byronna hagynis Angli

Senki — ki olyan mer Shaw. Cesar é katurává torzu gelyében és s meghuzódó kor sebben, mint ő tersége“ címűt zolja, csak angol cenzura. tetlenességében szép asszony nagyobb hívők egy jobb, szab egy szellemes must a million guanyosan hang hisz sbbau, he látni a mai tá a másik nagy tagja a „Fabia mely forradalo gol társadalmá Bernhard volt és elmulh ber és felsőbb az „Orvos di megtérésé“-t, bere“ címűt k karrel adják k forgó könyvek szellem pomgá korunk nyugta

Hetvenéves Harria, a kiv Shaw biografi írók s meg

— Ez az — gyalázatos hogy kell élet lékelve Shaw Ebből a S következőket:

„Minden jeentem, ho tökéletesség . . . hogy ennek az

Sterence fel

és szü

Ruhája molymentesse válik, ha Czinknél festtet, tisztított.

Höfer 3 izzadás ellen sárga csomagolásban valódi

Magdeburgig
orsautón utaz-
tek és Dan-
Szolomonszke,
zovjetkormány
külön repülőt
jobb orosz
1. június 25.-én

magukat. Itt a
llyel Csittáig
voltak, hogy
amikor meg-
közársasági
pet bocsátott
be utazzanak.
előzékenyek
leggyorsabban
ban azonban
pilótán kívül
ben. Ewans
vasuton utá-
t találkozta.
öket a gözös,
az „Empress
és így utaztak
szki-Pullmann-
elvigye a két
helyére.
Yorkban nagy

özött

című lapban
lyos sértéseket
takozó jegyzé-
di német követ
t fejezte ki az
gy a bocsánat-
a német kor-

küldték

szereadják

gy fontos vallo-
nyilatkozata
an a fehérorosz
-cra'ok ellen.
t, majd Petljur
öbör borzalmas

Petljura soha
ében egyetlen
o izben alkalm

mondotta —
melyek Petljura
nikor Petljura
tömegesen ter-
özött az ilyen
moszkovitákra
ok adtak első
és Petljura és
és in tussul vit-
minden hadbíró-
ívégeztek.
Aktions Comité
utazása során
tzbarth védel-
er dollárt adott
az összegből,
összes európai
pogrom-jegyző-

elakult, amely
nére alkalmas
nagyobb pénz-
elmi alapra.

ztittat.

ödi

IRÓK ÉS IRÁSOK

A hetvenéves Bernhard Shaw

A világ ma élő legnagyobb írója, Bernhard Shaw, hetvenedik évfordulójához érkezett, melyet Angliában nagy jubileumi ünnepekkel akarnak megünnepelni. Erejének és szellemi frissiségének teljében éri ez az ünneplés a nagy író, Swift írói hagyományainak nemes újraélesztőjét, a szatira mestert, akinél mélyebben senki sem nyúlt bele abba a darázsészékbe, melyet emberi butaságnak, negy-képtiségnek és korlátoltságnak ismerünk.

Shaw szelleme messze esik az angol mentalitás-tól, mely lomha és nehézkes, ködös és vaskos; írói géniusza a gall esprit-vel mutat rokonságokat, kelta világosság és mosolygás csillan át drámaiban k szíttésén, megérzik, meglátszik rajtuk írójuk ir származása. Byron óta ő az első angolul író mű-vész, akinek írásai megbolygatták az angol társadalom lelkiismeretét, akinek minden sora újabb és újabb Botond-vágás volt a konvenciók, csökönys és elítéletek ércfalán. Mindig a maga fejével gondolkozott, mindig a maga szemével látott s volt bátor-ság, volt ereje ahhoz, hogy gyűlöletét és megvetés-tét a mai társadalom s a mult elítéleteivel szemben kifejezésre juttassa. Ez magyarázza meg, hogy fellépése nagy ellenszenvet váltott ki a konzervatív publikum körében s valóban csak merés-ségének mindig előkelő eleganciája, paradoxonjainak talpraesettsége, fölényes karkirozó ereje mentette meg attól a közfelháborodástól, mely miatt annak idején Byronnak és Wilde Oszkárnak el kellett hagynia Angliát.

Senki — még Ana-tols Fra-cs sem — kezdte ki olyan merészen a tekintélyt, mint Bernhard Shaw. Caesar és Napoleon alakja egyformán karikaturává torzul Shaw emberlátásának olvasztó tégelyében és senki a vallások, az eszmék mögött meghuzódó korlátoltságba nem tépett bele vére-sebben, mint ő. Egyik darabját, a „Warenné m s-tersege“ címűt, mely egy örömtanya életét ábrá-solja, csak nemrégiben engedte meg előadni az angol színpadon. És mégis: Bernhard Shaw, aki hit-telenségében úgy te'eszelt egy életet át, mint szép asszony testének pompájában: egyike a leg-nagyobb hívőknek, aki megalkuvás nélkül reméli egy jobb, szabadbb társadalom kialakulását. Van egy szellemes paradoxonja, mely szerint a szocializ-must a milliomosok fogják megteremteni. Bármily guoyosan hangzik ez, — Shaw komolyan gondolja, hisz abbau, hogy maguk a kapitalisták fogják be-látni a mai társadalom tarthatatlanságát. Wells sel, a másik nagy angollal együtt ő egyik legtelkesebb tagja a „Fabian Society“ nek, annak a társaságnak, mely fordadalom nélkül akarja megformálni az an-gol társadalmat.

Bernhard Shaw hatása egész Európára óriási volt és elmulthatatlan. Műveit, különösen az „Em-ber és felsőbbrendű ember“ t, a „Barbara órnagy“-ot, az „Orvos dilemmájá“-t, a „Brasland kapitány megtérése“-t, az „Ördög cimtorájá“-t, a „Sors em-beré“ címűt a világ minden színpadán óriási si-kerrel adják és többi műveit milliónszámra közhézen forgó könyvek alakjában élvezik mindazok, akik a szellem pompás fényében szeretik tudomásul venni korunk nyugtalanító problémáit és ferdeségeit. (S.)

Hetvenéves születésnapjának jubileumára Frank Harris, a kiváló Wilde életíró megírta Bernhard Shaw biográfiáját. Munkáját elküldötte a nagy írók s megkérdezte, mit szól hozzá.

— Ez az életrajz — válaszolta Bernhard Shaw — gyalázatosan rossz. Majd én megmutatom önnek, hogy kell életrajzot írni. Ehhez a levélhez van mel-lékelve Shaw jó és igaz életrajza. Ezt tegye közzé!

Ebből a Shaw által írt önleletrajzból közöljük a következőket:
„Minden kántórfalás nélkül őszintén ki kell jeventem, hogy Bernhard Shaw maga az emberi tökéletesség... Targyilagosan meg kell állapítanom, hogy ennek az írónak eddig mindig igaza volt, s t-

merem állítani, hogy a jövőben is igaza lesz. Általános szokás Shaw-t kigunyolni, vagy elrészni — megállapítom, hogy ez a szokás ostoba és hülye. Épp ilyen ostoba és hülye az is, hogy Shaw-t nem veszik komolyan — ezt csak azok teszik, akik félnek vele szembeállani. Minden habozás nélkül biyai latkoztatom, hogy Bernhard Shaw a világ legna-gyobb embere.

Azt szokták mondani, hogy Shaw mindent a fejetejére állít, a fehérre azt mondja, hogy fekete és a fekete azt, hogy fehér és ezzel igatja az embereket. Csak az ostobák hiszik el ezt az ostoba-ságot. Olyan hirnevát, mint amilyennek Shaw örvend, nem lehet ilyen egygyű tempóval elérni.

Valóban rettenetesen kell lennie, hogy olyan ember véleményét kénytelenek vagyunk helyesolni, akinek a végkövetkeztetéseit monstruózusnak és forradalmiakkak tartjuk: A valóság az, hogy Shaw politikai és szocialis programjában egyetlen olyan követelés sincs — még a vagyoni egyenlőségre vonatkozót is ideszámítva — amely a józan észsel el'lenkezésben állana. Ennek ellenre nem szeretik Shaw-t, félnek tőle, sőt még attól is óvakodnak, hogy valakinek a segítségére legyen. Amikor Londonban az I-sen-dívat megkezdődött, Shaw meg-akart interjúolni egy amerikai színésznőt, aki egy I-sen darabban lépett fel.

— U am — egyenszedt ki előtte a szíriész nő fenyegetően — ha ki merészei a nevémet írni, le-lövöm Igenis, lelövöm önt, akár mennyire merészi

is azt a csipás szemét! — Nálunk Amerikában ez nem olyan nagy dolog, mint itt Londonban.

Ennyire félték még a Shaw segítségétől is! Erős képzavettel megáldott riporterek elterjesze-tették azt a hirt, hogy Shaw ffanell inget visel. Megállapítom, hogy Bernhard Shaw soha ffanell-inget nem viselt. Sőt egyáltalán nem is visel inget, mert ostobaságnak tartja, hogy az ember duplán vagy triplán körülcsavarja a testét valamivel. Bernhard Shaw tetőtől talpig olyan fehérneművel van becsa-varva, amelyet az inggyárosok nem is ismernek.

A nagy író sohasem használ idézőjeleket az írásaiban.

— Az idézőjelek — ugymond — elcsufítják az oldalakat. A biblia sohasem bódíthatott volna any-nyira, ha idézőjelekkel tarkították volna a szövegét.

A gépekben nagy öröme telik, akárcsak a gyer-eknek a játékaiban. A 60 hoz közelített, amikor megírték neki egy motorkerék-pár, megvásárol'a, ráült, 110 kilométernyi utat tett meg rajta és ami-kor a lakás-hoz ért, úgy bukfenézett le róla, hogy majd a nyakát törte.

— Sokan — beszélte Bernhard Shaw — azért tartanak belőnrak, mert télen-nyáron minden reg-gel a Hyde-parkban (az angol főváros legélénkebb részében) mestelenül fürdök. Ez rem igaz. Amikor Londonban vagyok, minden reggel fürdök reggeli-zés előtt egy klub uszómedencéjében. Ezt pedig azért teszem, mert mint ír ember, nem mosakszom szivesen.“

A visszaskökött rablógyilkos Paskovics György a kolozsvári tábla előtt

„Az éhség hajtott a büntre.“ Gyilkolt, rabolt, megszökött, de most hazazült a honvágy. Uiban Targu-Ocna felé

(Cluj-Kolozsvár, július 17. Az Uj Kelet tu dósiótól.) Paskovics György még alig 23 éves. Benyomott homloka alól szürke, sammit-mordó szemek bámulnak elő, szájsz minduntalan viogyorgásra torzul. Arcára tompa kifejezés-telenség, üres értelmetlenség nehezedik és fekete arczínre még kínosabbá, még megáóbbantóbbé teszi. Erő: az elvetélt sorsu fiatalemberről nyert impressziót. Ma délelőtt volt felebbvíteli tárgyalása a kolozsvári ítélőtáblán — ma dél előtt másodszor vonta felelőségre Paskovics Györgyöt a földi igazságszolgáltatás azért, mert két évvel ezelőtt, két társával együtt, állati vandálistussal felkoccolta Kriszán István bagai földművest.

Paskovics György a terhelt emberek jelleg-zetes fásultságával hallgatója a 16 gépelt oldalra terjedő vádirat felolvasását. Kezére-lábára súlyos bilincsek nehezednek és ezeket külön nehezé-kei el kötött lánc köti össze. Legalább falmászát nyomnak ezek a láncok és Paskovics öszzerop-pant a sulyuk alatt. Mellette szuronyos ór. Míg jegyző a vádiratot olvassa, Paskovics bámul, ásít, néha az újságírókra viogyorog de szörnyen unatkozik. És nem is lehet csodálkozni rajta. Lopott, rabolt, gyilkolt, csupa mozgás és ese-mény volt eddig az élete. És ez szellemi életé: tulajgossan is igénybe vette. Az ő élete már befejezést nyert és a targuocnai sóbányák hátralevő esztendei már nem sok újat fognak hozni az ő életében.

Az első betörés, szökés a fegyházból

Ezt már a vádirat mondja: Paskovics György 14 éves korában már lopás büntetével vá-dolva állt a gyulafehérvári ítjutoriák bírósága előtt és élete is azóta is szakadatlan kötségsbe-esett küzdelem, véres tusa az igazságszóló ható-ságokkal. Lopott, rabolt, mint a morfiocista — nem tudott meglenni a bünyzés izgalmai nél-kül. Mint a film, úgy peregnék le az eseme-nyek: 1921 márciusában a gyulafehérvári tör-vényszék Zeiger Mendel alsói kereskedő kirab-lása és gyilkosságra való kísérlet miatt 4 évi körtönrre ítélte. A nagyenyedi fegyház egy sötét

cellájában a rablógyilkosság miatt 10 eszten dőre elítelt Jonacha János és Enache Costica cigánylegényekkel együtt tervezték meg a szö-kés részleteit és 1954 decemberben, több mint 3 évi rabszokódás után végre ütött a szabadság órája: Egy becsémpészett vésővel átfűrészelték az ablak vasrácát, Paskovics és Enache az örrel végeztek, majd átmásztak a falon és meg-szökötek.

A vendéglátó gazda véres jutalma

Az enyedi fegyház fala azonban magas. Ez azonban nem riasztotta vissza őket. Lehúzták az eszméletlen ör ruháját, kabátját, alóruháit, kötelet formáltak maguknak és annak segítsé-gével ereszkedtek le a várfalon. Az utolsóinak leereszkedő Enache Costica alatt szorban el-szakadt a kötél. A cigány mintegy 6 méter magasságról a földrezuhanat és lábát törte. Pas-kovics és Jonache a vállukon vitték tova a közeli erdőbe a s-besültet és sikerült elrejtőz-niük üldözőik elől. Négy teljes napig kóborol-tak étlen-szomjan, Enache borzalmas fájdalom-ról panaszkodott és a további bujdosást nem bírták. Az est leple alatt elhagyták tanyájukat és a közeli Baga községbe mentek. A fekvő Crisan Stefan gazda házába vetődtek be és Crisan megvendégelte köven az ismeretlen lá-togatókat. Szalmából ágat is vetett nekik és bizonyára jóízű örömmel nézte, míg vendégeit elnyomja az álom... De éjjel arra ébredt a gazda, hogy az udvaron zaj van. Kirohant és rémülten látta, hogy Paskovics és Enache lo-vait nyergelik. Crisannal pillanatok alatt vé-goztek: késsel elvágta a nyakát és véresre szurkálták a szerencsétlen gazda segélykiáltá-saira előlétező feleségét és legényfiát is.

Paskovics Magyarországra szökik, de a honvágy visszahozza

A bagai vérfürdő után Paskovics cserben hagyta társait és Magyarországra szökött. A sebesült Enachet és társát röviddel a gyilkos-ság felfedése után a közeli erdőben bolgongva elfogták a csendőrök és a törvényszék 20-20

Ma délutáni Benz-autó sorsolásra sorsjegyek déli 12 óráig kaphatók

és pedig már csak a sorsolást rendező „Kolozsvári Gazdák Hitel-szövetkezete **Piața Guza Voda 10. sz.** alatti helyiségében.

Szerencse fel!

évi kényszermunkára ítélte őket. Enache néhány hónapi kintléte után meghalt, egyetlen hagyatékaként vallomása maradt, amelyben Paskovicot vádolja meg Crisan legyilkolásával. Paskovic egy budapesti szállóban mesogatta az edényeket vérszenyves kezével, míg néhány hónappal ezelőtt váratlanul bekopogtatott alsófehérmegyei rokonainál. A gyilkos legény rövidesen csendőrkézre került és a gyulafehérvári törvényszék ez év tavaszán megtartott tárgyaláson életfogytiglani kényszermunkára ítélte.

A gyilkos felebbezett. Kezére, lábára súlyos bilincseket raktak rá és hetenként egyszeri bőjtellel vezekelve várta a kolozsvári tábla kegyelmét. A tegnapi tárgyaláson 40 percig tartott Paskovic rémtetteinek felsorolása. A Pop elnök által feltett kérdésekre üres, csaknem értelmetlen feleleteket ad. Felolvassák a nyomorékká lett Crisan György és Crisanné vallomását, akik a gyulafehérvári törvényszék

előtt felelevenítették a véres éjszaka emlékeit. Amíg Crisan Jonacheval kezdett dulakodni, Paskovic hátulról lefogta. A gazda azonban kiszabadította magát kezei közül, majd véres közelharc keletkezett, amely rövid ideig tartott. Paskovic kést rántott elő és Crisan nyakába szurta, mire az összeesett.

Pop elnök: Mi igaz ebből?

Paskovic: Nem emlékszem...

Ezután felolvassák a sóbánya gyilkos levegőjében elpasztult Enache és a most is ott szinylődő Jonaché vallomását, akik mindketten azt állítják, hogy Paskovic ölte meg Crisant. A tábla rövid tanácskozás után kihirdeti az ítéletet: megerősíti a gyulafehérvári törvényszék életfogytiglani kényszermunkára szóló határozatát.

Paskovic huyorit a szemével és hallgat. Kezén-lábán megcsörren a bilincs, visszaviszik a fogházba, ahonnan rövidesen a sóbányákba továbbítják.

Katonai kiképzésre fogják a középiskolai tanulókat is?

(Cluj-Kolozsvár, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt országsszerte felhívást keltett az a hír, hogy Goga belügyminiszter olyan javaslaton dolgozik, amely katonai fegyelem alá helyezi az egyetemi ifjúságot, amely tanulmányainak ideje alatt katonai gyakorlatra is behívható.

Most újabban azt közli Bukarestből a „Rapid“ távirati iroda, hogy Mircescu tábornok hadügyminiszter részletes tervezetet dolgozott ki a hadsereg teljes újjászervezésére. Hír szerint az az intézkedés, amellyel az egyetemi hallgatók katonai fegyelem alá kerülnek, csak egy lépcsőre az újjászervezésnek. Szó van arról, hogy a középiskolai tanulók is katonai kiképzésben részesüljenek és, hogy a filusi lakos ságot védelmi csapatokba osztják be.

A fantasztikusan hangzó hírt a legnagyobb fentartással közöljük.

Nem lesz külön erdélyi minisztérium

Szeptember 15-én alakul át végleg a kormány

Bukarest, július 17. (Rapid). A lapokban tegnap az a hír jelent meg, hogy a kormány átalakítása alkalmával Groza erdélyi miniszter lett. Illetékes helyről kijelentik, hogy ez a hír nem igaz. Groza tárcanélküli miniszter lett és a kormány nem is kreál külön erdélyi minisztériumot. A veres utat ugyanis meggyőzték arról, hogy a kormányban öt erdélyi származású miniszter van és minosen szükség külön miniszterre a speciális erdélyi érdekekre, melyek előbbi miniszterek révén amúgyis eléggé védelmezve vannak.

Egyébként a kormány szeptember 15-én újabb átalakításra megy keresztül és ekkor — hír szerint — Oteleseai miniszterelnökségi államtitkár lesz, míg Jonasou tábornok, jelenlegi államtitkár, vasútiügyi miniszter lesz. Traşcu Jasi Bukarest polgármestere lesz és Tilica Burila kerül helyébe a munkügyi minisztérium élére.

A legjobb forrásból vett érteirésünk szerint nem fognak újabb minisztériumokat (subsecretar de stat) kreálni. Az a hír, hogy Mircescu hadügyminiszter kiválik a kormányból, nem felel meg a valóságnak.

A párisi lapok borzalmas részleteket közölnek a bolgár komitácók vérengzéseiről

(Bucureşti-Bukarest, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukarestbe érkezett párisi lapok olyan részleteket is közölnek a román-bolgár határon történt határcsúcsokról, melyek nálunk eddig ismeretlenek voltak.

Az „Excelsior“ szerint a román csapatok nyolc kilométernyire behatoltak bolgár területre és mintegy 120 bolgár lakost meggyilkoltak, a bolgár határőrök viszont Conesoban két román kivégeztek.

A „Le Temps“ foglalkozva a határcsúcsokkal, megállapítja, hogy bár nem adtak ki semmilyen hivatalos kommunikációt, a bolgár komitácók nagy terrort fejtenek ki a román határon. Erélyes közbelépést követel a lap, mert

szerinte nem engedhető meg, hogy a bolgár kormány hallgatóságosan tudomásul vegye a macedónbandák szervezkedését és ezáltal úgy szólván napirenden legyen a Balkánon a vérontás.

Ezekkel a hírekkel ellentétben a bolgár távirati iroda bolgárki jelentés szerint komünikát tett közzé, amelyben valótlannak jelenti ki a dobudzsai komitációs betörésekről szóló román jelentéseket. A bolgár ügynökség szerint semmiféle betörés nem történt, hanem egy felrobbant bomba okozott csak bizonyos károkat. Arról is tudni vél a bolgár távirati iroda, hogy naponként érkeznek Bulgáriába dobudzsai menekültek, akik a romániai hatóságok terrorja ellen panaszkodnak.

Levetette magát az egyetemi könyvtár emeletéről egy kolozsvári urileány

(Cluj-Kolozsvár, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Borzalmas és részleteiben megrendítő tragédia játszódott le szombat délután 5 és 6 óra között a kolozsvári egyetemi könyvtárban. Balázs Ilonka, az egyetemi könyvtár adminisztrátorának alig 20 éves leánya levetette magát az épület legmagasabb ablakából.

Balázs Ilonka, aki a Siles félé papírüzletben volt alkalmazva, vérszegény és állandóan betegeskedő volt. Végegyével a múlt héten kisebb öszeszólalkozása támadt, amelyek azonban nem tulajdonítottak nagyobb fontosságot. Ma délelőtt azonban váratlanul visszaküldte jegygyűrűjét néhány magyarázó szó kíséretében. Végegye azonnal fel akarta keresni a leányt, de sem a lakásán, sem az üzletben, ahol alkalmazva volt, nem találta. Az üzletben megtudta, hogy Balázs Ilonka szombaton egész nap nem volt bent, de főnökének ez nem tűnt fel, minthogy a leány betegeskedő léte gyakrabban elmaradt.

Balázs Ilonka délután 5 órakor tért haza a városból, átöltözött és az egyetemi könyvtár legfelsőbb szobájának ablakából, miután szemét fehér zsebkendővel bekötötte, levetette magát a cementkockákkal kirakott udvarra. Azonnal szörnyethalt.

Szűkeinek rövid levelet hagyott hátra, amelyben többek között ezt írja: „Betegségem olyan súlyos, hogy azt csak a sir tudja meggyógyítani.“

A borzalmasan öszeronyozott holttesthez dr. Bossiu főügyész, Serbán komiszár, a központi rendőrség inspektoros tisztja, az V. kerület részéről pedig Damian és Pop komiszárok, valamint Popovici városi tisztiorvos szállították ki. Az orvos azonnal beállt halált konstatált, mire az ügyészség megadta az engedélyt a temetésre. Hozzájártozóinak kérésére eltekintettek a boncolástól.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes országok és bányászati zsidó ság napilapja szerkesztői: Giszkalay János és dr. Marton Ernő felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő az Uj Kelet cikkének utánnemlékét csak a fennsorozottak engedélyével engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap

5686. Ab 7.
1926. július 18.

Hétfő

5686. Ab 8.
1926. július 19.

Herzl emlékünnepele Maramarosszigeter. Két jól sikerült ünnepély keretén belül emlékezett meg a maramarosszigeti zsidóság Herzl Tivadar huszonketedik halálának évfordulóját. Szombaton, július 10-én a nagy-Barisszia rendezte meg a Herzl-emlékünnepelele a városi színházban, míg kedden, július 13-án a két Kis Barisszia ünnepelte meg méltó keretek között a nagy vezér halála évfordulóját. A Nagy-Barisszia programján a következők szerepeltek: dr. Fried Abraham magasszárnyalatu prologot mondott. Kaufmann Dezső egy igen jól sikerült emlékbeszédet tartott. Fried Miksa Giszkalaynak a „Messias Heroldja“ című költeményét szavalta el. A kitűnő sómér-énekkar nagy tetszés mellett az „El malé rachamim“-t énekelte el. A magasszámok után a Szigeten állomásozó kitűnő Szendrei-szintársulat drámai együttese a „Bilincsek“ című megható zsidó tárgyú drámát hozta színpadra. Fekete Irén drámai színművésznő „Ráchel“ szerepében óriási sikert aratott. A színészek közül megérdemelt sikere volt még: Kallós Józsefnek, Földess Mihálynak és Jávor Alfrédnek. A Kis-Barissziák Herzl-ünnepelelele szerepeltek: Wertheimer Ernő prólogussal, Pollák Dudi Veér Andortól a „Vezérhez“ című verset szavalta, valamint az „El malé rachamim“-t énekelte el nagy tetszéssel. Dánzig Hillel és Markovits Zoltán következtek ezután. Az előbbi Herzl életéről beszélt egy igen nívós emlékbeszéd keretén belül, míg az utóbbi Herzl műveiről tartott igen értékes előadást. A jól sikerült ünnepély a Hatikva el-énekelésével nyert méltó befejezést.

Cseh kirándulók Sinaiban. Bukarestből jelentik: Tegnap érkezett Sinaiba a cseh-szlovákiai románbarátok kiránduló társasága. A pályaudvaron a bukaresti cseh követ és a sinai polgármester fogadták a vendégeket, akik meglátogatták a Peles-kastélyt, ma pedig tovább utaztak a fővárosba.

Az angol szakszervezetek egyesülni akarnak az orosz szakszervezetekkel. Londonból jelentik: Az angol szakszervezeti tanács, melyben az utóbbi sztrájkok alatt a radikális elemek jutottak többségbe, átiratot intézett az orosz szakszervezetek tanácsához, melyben tudatja, hogy a szakszervezeti központba indítványt nyújtott be azzal a kívánsággal, hogy Párisba nemzetközi szakszervezeti kongresszust hívjanak össze valamennyi munkásszervezet egy-sülésére, beleértve a bolsevista Oroszország szakszervezetét is. Ez az átirat élénk bizonyossága az angol szakszervezetek balkelői tördésának, melyek mindaddig erősen idegenkedtek minden közösségtől a bolseviszta szakszervezetekkel.

Az amerikai kormány eladja a Leviathant. New Yorkból jelentik: A hét folyamán tizenkilenc hajót fognak eladásra ajánlani. Ezek között van a Leviathan, a Georg Washington, a President Roosevelt. Ez az eladási akció, amennyiben valóban megtörténik, első határozott lépését jelenti a washingtoni kormányak a hajózási üzemről való visszavonulás irányában. Ajánlatokat a 239 000 tonna megvételre, amelyek értékét ötmillió font sterlingra becsülik, csak amerikai magánársaságok tehetnek.

Palesztinába készül? Akkor már most rendelje meg a legújabb magyarnyelvű Palesztina-Egyiptom Utmutatót (Blacker) az Uj Kelet könyvosztályánál. Ára vászonkötésben, 200 lej.

* Palesztina legújabb és legtökéletesebb falképe 100 lej az Uj Kelet könyvosztályán.

Gszu

és v

biztos győpatak, K. V. suti áll szobák, gon és ששr ella ves sétány és táncz Nyitva má és utószeze jegyzéseket tósá

— Eter felügyelőt. közigazgatási prefektusa te zott a Simp és a Bukares Canuariut ben. A libera gyulai ügyek tettel bizák viz-gálatával. tekturájának szaktekintély Bukarestben. kara, tovább leau bukare ségek vettek

— Egy cséttenség vidéki nyara au-ója befor azonnal ször Miller, aki a szott, a vilá 1916 ban ha bei a haza vezték ki.

— Az kordja. Az Keren Kjer dály ellenér tózhatalan minden réte volt a kitűn jáa megemlé telyekről, halál évfor deztek. Ezu ség kívánko heőleg gyal eredmény, eddig rekor kes munkás tulajdonosok Lenuensieb 1152 lejt t adományozá 5686. évre és megköze kőtezeréves

— Svá forgalom első félvi azt mutatja telen volt c végén 933 955 millió be. A bank frank volt kevesebb, feltűnőbb e tendenciák pénzt hozó jegyek aran lékra csökk

— Bar busz eile au óbusz, szágoton 5 utasokat t tek. A csé lők után.

Legolcsóbban

Csuz, reuma, kőszvény és vesehaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán. (Büdöspatak, Kolozsvár-Nagybányai vonal). Vésuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és zsidó ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta tér- és tánczene. Állandó orvosi felügyelet. Nyitva május 15-től szeptember 15-ig. Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság.** Posta: Ileanda-Mare.

E temették Cantunariu közigazgatási felügyelőt. Bukarestből jelentik: Cantunariu Mien, közigazgatási vezérfelügyelő, Szatmármegye volt prefektusa tepsnapelőtt Temesvárról Bukarestbe utazott a Simponnal. Utközben birtalan rosszul lett és a Bukarest előtti Chi ila állomáson meghalt. Cantunariut majdnem mindenütt ismerték Erdélyben. A liberálisok alatt az összes fontosabb ügyelmi ügyekben ő vezet a vizsgálatot. Előszere- tettel bízik meg a rendőrségek fegyelmi ügyirek vizsgálatával. A háború előtt Bukarest rendőrprefektusának igazgatója s a rendőri kérdésekben szaktekintély volt. Cantunariut tegnap temették el Bukarestben. Temetésén a belgymintisztium tisztjei, továbbá Fraasovici volt államtitkár, Niculescu bukaresti rendőrprefektus és más személyiségek vettek részt.

Egy angol tengernagy autószerencsétlensége. Londonból jelentik, hogy tegnap vidéki nyaralójába igyekezve, Miller ellentengernagy autója befordult egy árokba. Az ellentengernagy azonnal súlyosabban megsebesült. Miller, aki a jöttlandi csatában vezetés szerepet játszott, a világháborúban többször kitüntette magát. 1916-ban hajóját a németek megtorpedózták. 1921-ben a hazai tartalékflotta parancsnokának nevezték ki.

Az erdélyi KKL perselygyűjtés rekordja. Az Erdélyben hét év előtt megkezdett Keren Kármel munkája minden külső és belső akadály ellenére, vagy talán éppen ezek miatt feltartóztatlan lendülettel halad a zsidó társadalom minden rétegében. Az elmúlt hónapok egyikében volt a kitűnő rekord-eredmény, melyről annak idején megemlékeztünk. Mindennap beszámolunk eseményekről, melyeket az ifjúsági szervezetek Herzl halál évfordulója alkalmából a KKL javára rendeztek. Ezúttal egy egészen szívrázkélt látású jelenésig kíváncsok a közvélemény elé, mert bár meglehetőleg gyakori lesz az ilyen és ehhez hasonló eredmény, most még új és el lehet mondani, hogy eddig rekord. A marosvásárhelyi perselygyűjtés lelkes munkásai, akik havonként felkerekülnek a perselytulajdonosokkal mihamar elérni a KKL irodá az 5636 évre önmaga elé célként kitűzött hatmilliót és megközelíti, ha csak egy lépéssel is a zsidó nép kétezeréves óhaját: Erac Jisráél felépiését.

Svájcban nagyon sok aranypénz van forgalomban. Bernből jelentik: Most zárta le első félévi működését a svájci nemzeti bank, ami azt mutatja, hogy a bank működését ismét kénytelen volt csökkenteni. A még legvégösszege június végén 933 millió frankot tett ki, tehát a tavalyi 955 millió frankkal szemben csökkenés következett be. A bankjegyforgalom kerekén 800 millió svájci frank volt június elsején, vagyis 34 millió frankkal kevesebb, mint a múlt esztendői felév végén. Legfeltűnőbb eseménye a svájci nemzeti bank fejlesztendjének az, hogy 48 millió értékű újabb aranypénzt hozott forgalomba, miáltal a svájci bankjegyek aranyfedezete 59.7 százalékról 52.4 százalékra csökkent.

Banditák támadása egy jasi autóbussz ellen. Bukarestből jelentik: Egy jasi autóbussz, amely Bessarabia felé indult, az országuton 5 fegyveres rabló megtámadott. Az utasokat teljesen kifosztották, majd elmenekültek. A csendőrség erőlyesen nyomoz a rablók után.

KKL biztosok számolójatok el a Herzklo eredményével! A hetekben megtartott Herzl ünnepélyekkel kapcsolatban ezúton kéri a KKL központi irodája a KKL biztosokat, hogy az akció eredményeképpen begyűlt összeget a „Föld”-ben való sürgős kimutatás végett azonnal küldjék be.

Eljegyzés. Stein Ilonka Blaj és Guttman Sander Targu Mures jegyesek.

Felozlott a Wrangel-hadsereg. Belgrádból jelentik: A „Politika” értesítés szerint a bolsevikiek ellen küzdő Wrangel-hadsereg, amely 1920. november 5-én szorult ki Oroszországból és azóta a különböző európai fővárosokban táborozott, a napokban hivatalosan felozlott. Wrangel tábornok, mint megirtuk, Belgiamba költözik, ahol mint magánember telepedik meg.

Százmillió fontnyi kölcsönt keres a kormány. Bukarestből jelentik: A „Daily Dispatch” angol lap szerint a román kormány 100 millió font sterling angol kölcsönt keres vasuti anyagok vásárlására. Ely másik verzió szerint a kormány a Banca Nationala-val együtt rövidesen megkezdi a mezőgazdasági hitel szervezését az Ipai Hitelintézet mintájára.

Bialik éles kritikája az amerikai zsidóságról. Bialik, a nagy zsidó költő, amerikai utjáról e hó nyolcadikán visszatért. Néhány heti ottléte alatt alkalma volt az amerikai zsidóságot minden vonatkozásában megismerni. Egy újságíróval folytatott beszélgetése során Bialik így nyilatkozott az amerikai zsidóságról: „A zsidók örökösai egy régi kultúrának, amit fejlesztésüket szent kötelességük, ha nem akarnak elmerülni. Ebben a tekintetben Amerika zsidóságának jövőjét nem lehet biztosítottának tekinteni. Az ottani zsidóság ön-elégültsége valóságosan elszomorít. Az amerikai cionisták elgondolása kissé szakkéltőkorá. A cionizmusért folytatott munkát emberbaráti munkának tekintik, amely olyan ideológiát teremtett közöttük, ami feltélenül revizióra szorul.”

Hány ember él a földön. Egy bécsi statisztikus, tudni kell, hogy a bécsi statisztikusok mindenre ráérnek, kiszámították, hogy hány ember él ezen a földkerekségen. Itt a csoportosítás világ-részek szerint: Európa 475.000.000, Ázsia 1.013 millió, Afrika 143.000.000, Északamerika 146 millió, Délamerika 61.000.000, Ausztrália és Océánia 8 millió ötszáz ezer. Az egyes fajok megoszlása viszont a bécsi tudós kimutatása szerint a következő: Mongol faj 630.000.000, Kaukázusi faj 725 millió, Néger faj 210.000.000, Szemita faj 100.000.000, Malája faj 104.500.000, Vörös bőrűek 300.000.000.

Kadétörmesteri rangot kapnak a volt osztrák-magyar zászlósok. Bukarestből jelentik: A hadügyminiszter ma körrendeletet küldött szét, amely tisztázza azt a régen vitatott kérdést, hogy a volt osztrák-magyar hadsereg zászlósai milyen rangot kapnak a román hadseregben, ahol tudvalevőleg ilyen rangfokozat nincsen. Eldig a különböző ezredeknél más és más volt az eljárás. Néhál hadnagyokká léptették elő, néhány pedig őrmesterekké degradálták őket. A rendelet szerint a zászlósok a román hadseregben mint kadétörmesterek (elev platonier) lesznek inkadálva.

A tábla is megerősítette Dick Jakob vizsgálati fogságának meghosszabbítását. A kolozsvári ítélőtábla vádának ma délelőtt tárgyalta a vizsgálati fogságban lévő Dick Jakob felbontását. A törvénysék ugyanis az elmúlt hét szombatján, foglalkozó Dick Jakob letartóztatásával és a további nyomozás érdekében elrendelte a vizsgálati fogság harminc nappal való meghosszabbítását. Dick Jakob ügyvédje, dr. Fabius utján fel-flyamodás jelentett be a határozat ellen, amelyet ma tárgyalat a vádatának. A vádatának elutasította Dick Jakob felfolyamodását és így a letartóztatott kereskedő továbbra is fogva marad.

Egy tekintélyes nagyvárad kereskedő halála. Nagyváradról jelentik: *Deutsch Isák*, ismert tekintélyes nagyvárad kereskedő, a zsidó társadalom közéletében álló tagja rövid szenvedés után tegnap meghalt. Az elhunytban özvegy Székely Jánosné, a múlt évben tragikusan elhalt újságíró-kollegánk felesége édesapját gyászolja.

Rákosi Mátyas kétnapi szigorított magánzárkát kapott illetlen viselkedéséért. Budapestről jelentik: A kommunista per mai tárgyalásán, amelyen még mindig a vádlottak kihallgatása tart, az elnök kivettezte a teremről Rákosi Mátyas és a két napi börtöl és kemény fekhállyal szigorított magánzárkára ítélte illetlen viselkedése és a tárgyaláson az elnökkel szemben tanúsított arrogáns magatartása miatt. Ha-onló büntetést kapott Bozóki vádlott is. A főtárgyalást hétfőn folytatják.

A „Norge” Newyorkba érkezett. Newyorkból jelentik: A Norge kormányozható léghajó Newyorkba érkezett. A léghajó olasz személyzetet a nagy aranyéremmel tüntették ki.

Békéssy Imrét a bécsi „Die Stunde” és „Die Börse” kiadókat visszalépésre szólította fel a szerkesztőség. Bécből jelentik: A „Die Stunde”, „Die Börse” és „Die Bühne” című lapok szerkesztősége felszólította Békéssy Imre kiadót, hogy lépjen vissza a vállalat vezetésétől. Békéssy, aki jelenleg Párisban tartózkodik, állítólag már a legközelebbi hetekben átadja lapjait egy konzorciumnak, amely a Vernay-nyomdából, a Haasensteint és Vogler hirdetőcégtől és egy berlini pénzemberből áll. A kényszerű visszalépésre belő egyenetlenség szolgáltattak okot.

Öngyilkos lett a párisi román követ-ség titkárja. Párisból jelentik: Penide Nicola kisasszony, a párisi román követség titkárja öngyilkosságot követett el. Tegnap temették el Párisban.

Balanescu volt kamarai alelnök kilépett a liberális pártból. Bukarestből jelentik: Balanescu volt kamarai alelnök, a liberális párt vlassai tagozatának elnöke, kilépett a liberális pártból. Balanescu hír szerint csatlakozik a régi Raspunderea köré csoportosult diszsidensekhez és velük együtt közelebről hatalm s politikai skelöta kezd.

Etpusztult a turnuszeverini légi kikötő. Bukarestből jelentik: A turnuszeverini légi kikötőben tegnap tűz ütött ki, mely az egész légi állomást elhamvasztotta.

Budapestre utazókl féláru magyar vizumot
féláru magyar vasuti jegyet (oda vissza) július 9-26. között **Kolozsváron** kizárólag a Fötér 1 szám alatti menetjegyirodában szerezhettek be.

Legolcsóbban **fest, tisztít UNIO, Cluj** Fióküzlet Str. Barfüu 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Motilor 110. Gyár C. Regele Ferdinand 133. Telefon 877

KÖZGAZDASÁG

Erős áremelkedés a gyarmatáru-piacon

A kávét a brazilai ültetvényesek spekulációja drágítja meg. A szumatrai földrengések nagy károkat okoztak a teaültetvényekben

(Cluj Kolozsvár, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetközi fűszer- és gyarmatáru-piacon állandóan tart a szilárdság. Ez legfeltűnőbbben a kávénál mutatkozik, ahol pedig ilyenkor az új termés betakarítása után, reked szerint eszkenni szoktak az árak. E helyett június elseje óta Londonban 78 shillingről 92 shillingre, New Yorkban pedig 16 1/2 dollárról 18 5/4 dollárrig emelkedett a kávé ára. Ennek az áremelkedésnek kétféle oka van. Egyrészt a fogyasztás állandó emelkedése. Az áremelkedés másik oka pedig a brazilai kormány pénzügyi politikája. Brazília 8 millió angol fontot vett kölcsön Londonban egy hónappal ezelőtt és ezt a kölcsönt lényegesen tuljgyezték, bár a feltételek egyáltalán nem voltak különösebben előnyösek a kölcsönzők szempontjából. Ebből az összegből Brazília jelentékeny összegeket tud folyósítani a kávétermelőknek, akik így nem si nek piacra hozni termésüket.

Ugyancsak drágult a tea is. Tavaly ilyenkor a holland tea 90 holland forint körül került gazdáik, ma pedig ugyanezen minőségűk ára 120 hollandi forint. A jávai és szumatrai

földrengések igen nagy károkat okoztak a teaültetvényekben, melyek anélkül is nagyon sokat szenvedtek az abnormális szárazság miatt, úgy hogy ezekről a vidékekről exportfeleslegre egyáltalán nem lehet számítani. Idén csak Ceylon és az egyéb angol piacra gravitáló teák kerülnek jelentős mennyiségben aukcióra, természetesen állandóan emelkedő árak mellett. A kínai tea egyáltalán nem nagy cikk, e fajta teákban a fogyasztás minimális és a világpiacon is egyre jobban háttérbe szorul az indiai áru mögött. Éppugy mint a kávéfogyasztás, a tea fogyasztás is világszerte emelkedő tendenciát mutat.

Még kell még emlékeznünk a borsról, amely cikkben tavaly nagy hozs volt. A bors-termelés némileg kapcsolatos a gummikultúrával és az elmúlt évek nagy nyersgummihozsa után sok bors földtulajdonos, ummicserjét ültetett földjére. Ez idézte elő a bors nagyarányú megrághatását, amely változatlanul fennáll. A prompt ár 100 shilling, a decemberi ár pedig 80-90 shilling. A gyarmatáru-cikkék ára általában fölötté van a békeparitásnak.

A vevők pedig 0.25 bonifikációt fizetnek a számláktól a raktárakig való szállítás fejében. **¶ Szerda reggelig zárva lesznek a bukaresti bankok.** Bukarestből jelentik: Tekintettel arra, hogy kedden Szent Illés napja, tehát ünnep van és a bankok, valamint a tőzsde e napon szünetet tartanak, a bankok elhatározták, hogy a szünetet már ma este megkezdik. A fővárosi bankok és a tőzsde tehát ma estétől szerda reggelig zárva lesznek.

¶ Öt és tízezer lejes devizacsekkek kelt adt a Banca Nationala a gabonakampany finanszírozására. Bukarestből jelentik: Az új lej kibocsátás helyett a mezőgazdasági termékek finanszírozására a Banca Nationala csekkeket tervez forgalomba hozni két milliárd lej értékben. A csekkek külföldi nemzeti valutában lesznek kiállítva 5000 és 10000 lejes értékben. A hirtellegesen kelt csekkek is megerősítik.

¶ Melyek a legjobb román értékpapírok. Az erdélyi közönség igen kevésbé ismeri a bukaresti tőzsdén bevezetett részvényeket és így nem is érdeklődik irántuk. A román ipari részvények között pedig nem egy olyan is van, amelyek külföldön a legkeresettebb papírok közé tartoznak. A bukaresti tőzsdetanács tegnap ülést tartott és a tanács 1925 évi működéséről szóló jelentést állította össze, amelyet a kereskedelmi miniszter első terjesztett. Megállapították, hogy a legjobban keresett értékpapírok: az 1922. évi jár dék papír, a Banca Romana, a Creditul Minier, az I. R. E. P., Gavora és Concordia vállalatok részvényei voltak. Ezeket a részvényeket Erdélyben csak akkor fogják vásárolni, ha Kolozsvár és Temesvár megkapják a régiótól a tőzsdét.

¶ Iparpártolási kedvezményt kaptak a következő erdélyi vállalatok: „Orion” harisnyagyár, tulajdonosok Keppich Adolf és Heymann Leó, Temesvár; a Fibra rt. készruha és konfekciós gyára Nagyvárad. Az erre vonatkozó minisztertanácsi határozat a „Monitorul Oficial” 16. évi számában jelent meg.

¶ Szerda óta egyetlen vagon külföldi buza sem ment át a csehszlovák határon. Július 15-én léptek életbe az új csehszlovák gabonavámok, amelyek ugyszólván lehetővé tették a külföldi gabonának importálását. De már egész héten a Romániában és Magyarországon a csehországi importőrök által létrejött vállalatok mind vámbevallásával töréntek, tehát az az áru, amely kedden estig nem került be Csehszlovákiába, az eladó veszélyére áll a határállomáson, vagy pedig visszakerül majd a feladási állomásra.

TŐZSDE

Július 17-én

A lej tőzsdén 240.00-240.00, Párisban 19.90, Budapesten —, Bécsben —, Prágában —, Berlinben —.

Kolozsvár. Általános szilárdulás következett be a napokig tartó ellenérték után. Üzletkötés jelentéktelen. Az árfolyamok a következők:

Bécs 81.40-81.60, Prága 6.55-6.60, Budapest 317-322, Páris 5.25-5.45, Zürich 42.90-43.10, New York 221.50-222.50, London 1073-1080, Milánó 7.43-7.52.

Zürich. Zárlat: Berlin 122.90, Amsterdam 207.50, New York 516.62, London 2511.73, Páris 1285.00, Milánó 1745.00, Prága 1530.00, Budapest 72.20, Belgrád 912.00, Bukarest 140.00-240.00, Varsó 56.50, Bécs 73.00.

Bukarest. Devizák: Páris 5.30, Berlin 53.15, London 1082.00, New York 222.00, Milánó 7.58, Zürich 43.00, Bécs 81.40, Prága 6.55, Brüsszel —, Budapest 31.95.

Bukarest. Valuták: Napoleon 880, német márká 53.00, leva 160, török líra 115, font sterling 1070, francia frank 8.00, svájci frank 43.00, olasz líra 7.60, drachma 2.60, dinár 3.85, dollár 222.00, lengyel forint 18 —, osztrák schilling 32.00, magyar korona 32.00, cseh korona 6.60, belga frank —, holland forint —.

¶ A dohányfélékkel egyidejűleg a só árát is felemelte az állam. Közölték, hogy július 16-tól az állami jövedék telemlte az olcsóbb dohányfélék és cigaretták árát. Mint ismeretes, a Lux dohány 600 lejről 700-ra, másodosztályú vágott dohány 250-ről 300 lejre, harmadosztályú 125 lejről 150 lejre emelkedett kilónként. Mivola cigaretta 1 lejről 1.20-ra, Princessa 0.70 lejről 0.80-ra, Gingassa-cigaretta 0.70-ről 0.80-ra, Dorobant-cigaretta 0.40-ről 0.50-ra, Funcionara 0.40-ről 0.50-ra, Militara 0.30 lejről 0.40 lejre, M. savas 0.25 lejről 0.30 lejre és a Nacionala 0.20-ről 0.25 lejre drágult darabonként. Ugyanekkor drágább lett a só is. A finom só 2.50-ről 4 lejre, őrlött só 1.25-ről 3-ra, darabos só 1-ről 3-ra, huruiala só 1.1-vel 3 lejre, természetes nagy darabokban 1-ről 3-ra, marha- és halászok számára való só 0.75-ről 2 lejre, ipari só 0.75-ről 2 lejre emelkedett kilónként. A szódagyártáshoz szükséges só árát külön szerződés szerint állapítják meg. A fővárosi sóárak az RMS raktáraiban fraukó értendők.

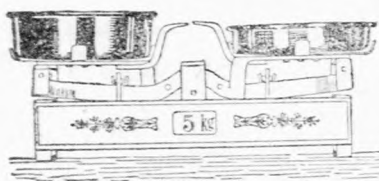
RHEUMA KÖSZVÉNY CYÓGYHELYE

RÖSTYÉN

A világon páratlanul áll. Jó polgári pensió napi 50 csehkoronától feljebb. Felvilágosítás szolgál Mg. Ph. **L. Singer, Timisoara, II. Str. P. Tegle Nr. 2.** Aki nem utazhat, az használja Pöstyén

iszap-házikurát.

Pi. Qu. iszapoczká, használatra kéz gamma kompress minden gyógyszerárban, drogeriában kapható

Hess

mérlege minőségi munka.

Hess Victor, Sibiu első romániai mérleggyár.

Uraknak Tutor

gummióvszer legfinomabb papagumiból, varrás nélkül és elvághatatlan, kipróbálva és mindenki által ajánlva. Utólrhetetlen minőség, tökéletes biztonság minden daralnál. — Kapható minden szakmabeli üzletben vagy diszkrét csomagolásban minden or frissen megrendelhető

Farmaxnál, Brasov, Postafiók 53.

Szétvá és utánvételt franko, a beföld minden postafiókhoz. Az edeti csomagolás négy dobozta tartalmaz, egyenként 3 darabbel és 186 lejbe kerül tucatanként, teljesen költségmentesen **Nagybani szállítás** gyógyszeráraknak, drogeriáraknak, illatszerkezekeknek és borbélyüzleteknek:

AMPHORA R.-T., Brassó, ujján.

Kérjen ajánlatot

FLEGLER

műipari festővállalattól, Cluj Str. I. Batiu [volt Kötő-ú]. Készít a leggyorsabból a legdiszesebb **festő munkákat.**

Címfestő, szobafestő, zománcfényező mázó és épületfestési munkákat. Fertőtlenít és és fűregirtás jóállás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

Kérje

mindenhol Dreher-Haggenmacher sörgyártmányait!

Márciusi világos

Dacia extra special.

Bavaria dupla maláta.

Weisz Adolf urisabóságát áthelyezte Calea Regele Ferdinand 17. sz. alá

Megé

Senki sem vár

(Cluj-Kolozs dósitójától.) T. Admira vezetött a kolozs ségének, amely táviratváltás várra érkezik ben feltűnést hogy a koloz között végleg óta húzódo t

Az ügy el hogy az oszt végzett Adm közlésért héts a kolozsvári f. l. Ertesülés mán az Adm várra és köz tételeit és ar kap, úgy az Kolozsvárra kolozsvári sp lenére sem k tárgyáló klu Nagyváradon lekötve, csüt iratot küldte tetlen. Szom Kolozsvárra

Ez való háromnegye lozsvárra éri a következő Wostrak, K Fiala, Klin vezetőit az meglepetés jelentkezett vezetői tan Végül is az nál érintke vezetőivel.

Amint kolozsvári az Admira amelyen e után és ked isykezni továbbutazá

A Haggi mezőny nél osztály háci szettek meg verseny baj keltett a fé s bb asprán veresége, ak győzött le h A nap szaz női bajnoksa Jikober Ir hogy az érd és délután eredmények László—Fen Gergely Ist stein Nánd Ernő 6.1. 6 (Pátyi) 2.6 Farkas Olga László—Fen Simon Enci

Na

Tr

SPORT

Megérkezett az Admira

Senki sem várta az állomáson a bécsi csapatot (Cluj-Kolozsvár, július 17. Az Uj Kelet tudósítójától). Tegnap jelentettük, hogy a bécsi Admira vezetősége csütörtökön táviratot küldött a kolozsvári Victoria sportegylet vezetőségének, amelyben közli, hogy az együttes a táviratváltás értelmében szombaton este Kolozsvárra érkezik. A távirat kolozsvári sportkörökben feltűnést keltett, miután tudott dolog volt, hogy a kolozsvári egyesület és a bécsi Admira között végleges megállapodás a néhány hónap óta húzódó tárgyalások ellenére sem jött létre.

Az ügy előzményeihez tudnunk kell ugyanis, hogy az osztrák bajnokság negyedik helyén végzett Admira vezetősége két kolozsvári mérkőzésért hétszáz dollár honoráriumot kért, míg a kolozsvári egyesület csak ötszáz dollárt ajánlott fel. Ertesülésünk szerint az elmúlt hét folyamán az Admira többször táviratozott Kolozsvárra és közölte, hogy fentartja eredeti feltételeit és amennyiben táviratára választ nem kap, úgy azt feltételei elfogadásának tekinti és Kolozsvárra utazik. Ezekre a táviratokra több kolozsvári sportember ismételt intervenciói ellenére sem küldött választ a Victoria nevében tárgyaló klubvezető. Így az Admira, amelynek Nagyváradon és a Bácskában mérkőzései voltak lekötve, csütörtökön a következő szövegű táviratot küldte Kolozsvárra: „Hallgatásuk érthetetlen. Szombat este komplett első csapattal Kolozsvárra érkezünk.

Ez valóban meg is történt. Tegnap este háromnegyed hétkor az expresszvonattal Kolozsvárra érkezett az Admira teljes első csapata a következő játékosokkal: Wiesner, Bozi, Janda, Wostrak, Koch, Schott, Klima, Siegel, Schall, Fiala, Klima II és Artes. Az együttest és vezetőit azo ban a kolozsvári állomáson kinos meglepetés várta: a pályaudvaron senki sem jelentkezett fogadtatásukra és az együttes vezetői tanácstalannul állottak az állomáson. Végül is az Astoria-szállóba hajtottak és azonnal éjtelmezést kerestek a kolozsvári sportélet vezetőivel.

Amint a késő esti órákban értesülünk, a kolozsvári egyesület vezetői tudomást szerezve az Admira id-érkezéséről, ankétra ültek össze, amelyen elhatározták, hogy egy vasárnap délután és kedden délután rendezendő mérkőzéssel létekezni fogják az Admirát kárpótolni és továbbutazását lehetővé tenni.

A Haggibbor házi tenniszversenye. Népessé mellett a jlottak le a Haggibbor tenniszakadémia házi versenyeinek előnézőzései. Már az első szettek meglepetéseket hoztak és a ma befejeződő verseny bajnoksága teljesen nyit. Nagy feltűnést keltett a férfi egyes bajnokság egyik legjobbjának aspiránsának, Grünfeld Márkusnak (Pátyi) a versenye, akit a jó formában lévő László Andor győzött le hosszús küzdelem után három szettben. A nap szenzációja még, hogy Parkas Olga, aki a női bajnokság egyik favoritja, vereséget szenvedett Jakober Iréntől. A rendezőség úgy intézkedett, hogy az érdekesebb szettek ma délelőtt 11-12 óra és délután 4-7-ig fognak lejátszani. A részletes eredmények a következők: Férfi egyes: Dövecseri László-Fenichel László 6:0, 6:2. Fenichel Ernő-Gergely István 6:2 6:0. Danziger Ernő-Fensterstein Nándor 6:2, 7:5. Baumweig Alfréd-Rádó Ernő 6:1, 6:2. László Andor-Grünfeld Márkus (Pátyi) 2:6, 6:4, 6:4. Női egyes: Jakober Iona-Parkas Olga 6:3, 6:2. Ifjúsági egyes: Diamant László-Fensterstein Nándor 0:6, 6:3, 3:2. (W. O.) Simon Enci-Gidáli Tibor 6:4, 4:6, 6:4.

Nap és esernyőt

legolcsóbban a készítőnél vehet
Transylvania Ernőáruház
Cluj, Calea Regele Ferdinand 17.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

az agazt írá: a könteményet

Az operette-együttes bucsulódásai. Kedd n este tartja meg a színház az idei évad utolsó előadását. Az utolsó napok műsora úgy van összeállítva, hogy az évad legnagyobb sikerű ujdonságai vannak műsora tűzve. Vasárnap délután fél 3 órakor Dolly kerül színre a címszerepben Osvá h Kláival, mint vendéggel. Ezt az előadást leszíltott helyárrakkal tartják meg. Ugyancsak leszíltott helyárrakkal adják vasárnap 6 tor negyedézer a dídalmos sike ü Toto című francia operettet.

A vilnai szintársulat vendégjátékának második ciklusa. A közönség lázas érdeklődésére (s egyhangu óhjárja a színház igazgatósága meállapodott a vilnai szintársulattal, hogy még néhány vendégelőadást tartsanak. A vendégjáték szerdán este 9 órakor kezdődik és pedig szíval a darabul, melylyel nálunk is és mindent a világon a legnagyobb díd lu' at aratták: S omoruságánk énekesével, a címszerepben Eulovval. Ez íráat olyan nagy az érdeklődés, hogy ajánlatos lesz sietve jegyél gondoskodni annak, aki meg akarja nézni, mert az előadás napjára már alig marad eladható jegy.

Magyar Színház heti műsora:

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Dolly (Osvá h Klái vendégjátékával. Leszíltott helyárrak. Sorozatszám 475)

Vasárnap d. u. 6-kor: Toto (Pintér Bóskével, László és Ihásszal. Leszíltott helyárrak. Sorozat 476)

Vasárnap este 9-kor: Csókos asszony (Uj tárcatrakciókkal. Sorozat 477)

Hétfő: Marica gránó (Sorozat 478)

Kedd: Frasquita (19-edeszer. Az op retteszemélyzet tucsfelépése Karácsonyi Ilyvel, Eányi László, Iháss és Leóv yvel. Sorozat 479)

Szerd: Szomorúságánk énekes (A vilai szintársulat vendégjátéka. Sorozatszám 480 Kezdeté 9 órakor.)

Csütörtök: A falu legénye (Dorfsjung. Kobrin 4 felvonásos új drámája Sorozat 481. Kezdeté 9 órakor.)

Péntek: Izó Miklós színtársulatának nyilvános vizsgálati elődása. (Rendes helyárrak Sorozat 482 Kezdeté fél 9 kor)

Szombat: Nehéz a zsidó sors (Schwe ein Jud zu sein. Salom Alechem rajogóan ötletes vizjátéka. Emléktűnap Salom A. halálának 10. évfordulóján. Sorozatszám 483. Kezdeté fél 10-kor.)

Vasárnap d. u. 5-kor: Dybuk (Mésélt helyárrakkal. Sorozat 484)

Vasárnap este 9 kor: Feltékenység (Gelozia. Eifersucht. Artzüb sev ő: felvonásos drámája. Sorozat 485)

Hétfő: Diák szerelem (Dragos'e de student. Studentenli b. Andrejev Leonid 4 felvonásos drámája. Sorozat 486. Kezdeté 9-kor)

Kedd: A Ném. (Mutul. Der Sturme. A. Weiter 3 felvonásos drámája. A vilai szintársulat lucsuja. Sorozat 487 Kezdeté 9-kor)

Olcsó cipbárusítás!

GONDA TESTVÉREK

cipő áruházban Cluj, Calea Regele Ferdinand 25. Főpostával szemben

Csak rövid ideig, üzletátalakítás miatt mélyen leszíltott árak. Győződjön meg személyesen olcsó árainkról. Női vászoncipő 230-tól

A constanțai községi játékkaszinó megnyitása.

Brasserie éttarem. - Danzing speciális **Jazz-Banddal.**

A Terrazon elsőrendű ételneműek szolgáltatnak fel. — Frieda Lopez urhölgy vezetése mellett klasszikus zenekar.

Hotel Restaurant Palace

Elsőrangú és egyedüli a maga nemében. G. Finochi ur vezetése mellett.

A világ szenzációi az IDEAL
filc-kalapjal.
Szalmakalapot minden elfogadható árban árusít az
IDEAL
kalapszalón. Formálások 48 óra alatt készülnek
Cluj, Calea Regele Ferdinand 8.

Kárpitos kellékek
grádlík, futószövetek, sp'rgák, gurtnik stb.
Nagy választékban, olcsó árakon kaphatók
Boskovics József, Cluj,
Str. Reg. Maria 15. — Telefon 9 10.

Figyelmeztetés
Vannak utánzatok, melyek a kávédaráló, Valódi Franck-hoz külsőleg a megtévesztésig hasonlítanak, minőségük azonban meg sem közelíti a Valódi Franck-ot. Ilyen utánzatok ellen úgy védekezhetünk ha kizárólag
Valódi Franck
a kávédarálóval kérések.
HEINRICH FRANCK SÖHNE SAR-BUCUREȘTI-BRASOV.

Róih
cipésznel Szép-u. 2. sz. alatt készűnek a legújabb divatu cipő-különlegességek.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri! köz ésnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

נייע ערשינדונג
יעצט ערשיענען ביים

WEINSTEIN & FRIEDMANN
Verlags-Buchhandlung in **CLUJ**
"הומשים של נערים"

הומש' רש"י, תרגום פיר יעדע וואכע ספענדאט געבונדען וויא איינע געוואהנליכע שוואהעפט מיט שוואנע גראסעס היינע בוכשטאבען געדוקקט דעמאלדפרייז נור 5 לעי פער שטיק ווידער-פערקויפער ווערדען געווכט!

Figyelm! **Figyelm!**

מגדל אדמ. כשר
magnagyobbítva és ujjonnan átalakítva 100 személy részére megnyíottam. Lakodalmak és bankettek rendezését jutányosan vállalom.
Özv. GROSZ ADOLFNE, Oradea,
Str. Nicolai Jorja (Zöldfa utca) 10. szám.

Elsőrendű előmáskozó
(בעל תפירה), jó hitű zsidó (מקור), egyes reingoló (מקור). Középszkolai bitoktatóhittközségi ügyek és könyvek vezetésében nagy gyakorlattal bír, keres megfelelő állást. Szíves ajánlatokat "Még'elő" jeligére a kiadóba kár.
1420

A targu-muresi (marosvásárhelyi) zsidó hitközség a nagydömpökre jóbangu ישרות és סוף מוסף előmáskozót keres a kisgitt imaház részére. — Ajánlatok suguztas 10 ig

Eladó
hálószobaberendezés Monostori-ut 5f.

Fényes egzisztenciát biztosító ház és cemen cserépgyár. Magyarország nagyobb mezővárosában családi okok miatt eladó. A cementcserépgyár helyisége 24 méter hosszúságú, gépekkel és az összes szükséges lemezekkel, 20 éve bevezetett üzleti bevőkörrel.

A gyártelepen levő urház áll: egy hatszobás, üvegezett verandás, összes mellékhelyiséggel és külön nyári ésmosókonyhából (azonnal elfoglalható), egy három szoba és mellékhelyiségekből álló lakás, hatalmas parkirozott udvarral és konyhakerttel. Vasutállomás. Érdeklődőknek felvilágosításul szolgál Blam Zsigmond Oradea. Vámbáz-u. 51.

Komplett héber könyvtár eladó. Cim a kiadóban.
1414

Egy jobb családból való zsidó uri leány vagyok, keresek egy idősebb öreg párnál, ese leg egy idősebb özvegy urnónél elhelyezést, ahol családtagnak tekintenek. Kézi munkához és varráshoz is értek. Cim a kiadóban.
1424

Központban keresek iródnak alkalmas szobát. Ajánlatokat "Comptoire" jeligére a kiadóba. 33

Keresek Kelemen-féle latin-magyar szótárt. Cimet a kiadóba. 338

Papirkereskedő. Feloszlott papírüzletből visszamaradt papír, i 6- és rajzszerek egy tömegben nagyon olcsó árban eladók. Schwartz, Cal Decabal 36.

Két elegánsn butorozott szoba, esetleg kóser kosztal kiadó. Cim Rudolf Mosenál.

HUNWALD
421, Str. Vlahuța (völl Zalyal-u.) 3. Telefon 147

Üvegecsiszó és tükörgyár. Táblatveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újraforgozása 1907

Körísa hálóberendezés olcsón eladó a javító intézetben. 1417

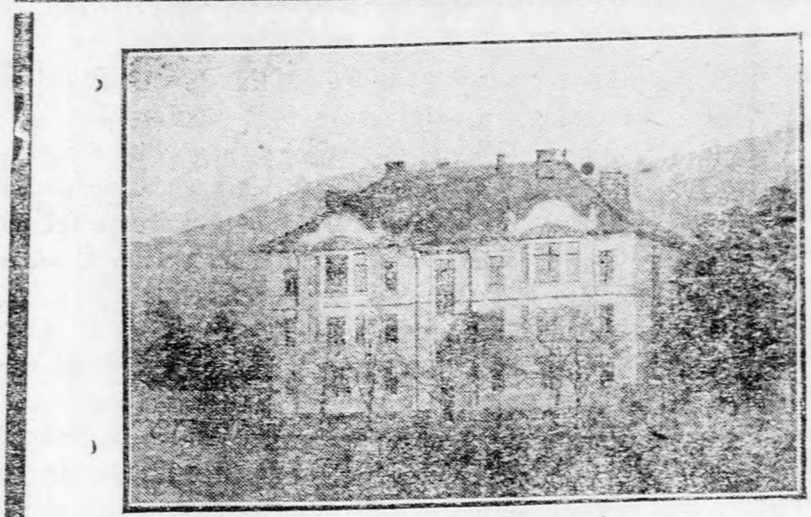
Izletes házi kosztot keresek fiatal ember részére kizárólag a belvárosban. Értekezni a Lotte kalap-szalomban. — Str. Iuliu Maniu 3. 1423

Lágyolmot és vör'srez hulladékot veszek. Cimet a kiadóba kérek. 330

Sajtkészítők
figyelmébe. A legkiválóbb sajt a **schweizeri** tejszóval készül. Hatásos, nem romlandó készítmény. Egger & Co R.-T. vegyészeti gyár, Cluj

Agilis helybeli ügynököket keresünk azonnali belépésre, Hertz és Gross tüzfakereskedők, Piata Gareii 3. Telefon 2-80.

Tüzfaléc, míg a készlet tart, gazdaszanyoknak gyorsfűzéshez házhoz szállítják L. 75- q-ként, Hertz és Gross tüzfakereskedők, Piata Gareii No 3. Hitelbank áruaktár telepér. — Telefon 2 80. Ugyanott olcsó tüzfia kapható.

Dr. LEONHARDT és Dr. FLECHTENMACHER
SZANATORIUMA
BRASSÓ—BRASOV
Kut u'ca 42 e, T le'ca 150 szám.

Ujjonnan épült modern gyógyintézet, melyben elsősorban sebészeti nőgyógyászati és szülészeti betegek f gadtatna, de ragályos és elmebeteg kivételével minden más beteg is A szanatórium a fő pályaudvartól néhány perc alatt elérhető.

Modern sebészeti felszerelés külön aszeptikus és szeptikus műtőtermekkel. Röntgenintézet (átvilágítás, fényképezés, kez.lés). Modern villanykezelés a legújabb gépekkel (Diathe mia, Kvarc-és SOLLUXlámpa, villanymassze, Galvanisatio, Faradisatio, villan,hőfürdő, endoskópia, stb). Lift. Elsőrendű ellátás. Három betegosztály. Szegényeknek kedvezményes árak. A betegek az állomástól és a várostól a szanatóriumba való szállítását az intézet vállalja. Vezető orvosok és tulajdonosok: Dr. Leonhardt János ifj. dr. Flechtenmacher Károly

a segesvári kórház volt igazgató sebész-főorvosa. volt klinikai tanársegéd és volt brassói sebészeti szanatóriumának vezető orvosa.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

C.uj, Piata Unirii No 7. — tőkei 48,000,000 lej. — Fiókjai: Dés, Dioscszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda. Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Szétyudvarhely. Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed. Áruaktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámitol, bel- és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindenféle bankszeft ügyelet előnyösen végez.

קאנקארו

דיא אויס ארטה. איר קולטונגעמינדע מאראש' לודאש זוכט איינען שוב מומחה מורה הוראה בעל קורא ומוהל, גוטער בעל תפילה וזרר בעי ארצונא. דעפלעקטאמען וואלען אירע קבלות קאפיען פאן 3 גאנץ זאמען אונטער אירעם אלטערס אונד פאמיליענעשטאנדעס כח שפער טענסטענס דען 30-טען דעוועס אונטערפערטאמען געמינדעפארשטאנד אייגענדען נעכסט מיטטילען אירע אנשפריכע. דער פאסטען אויס זאפארט צו בעזעצען נור בערזענע ווערדען ריינשפיען פערטאמען.

לודאש דען 14-טען יולי 1926

Comunitatea orth. izr. Ludus

אלעזר ווייס משה גאלדשטיין

A legfoktobb közegészségügyi tanács által engedélyezett

Breazu-i keserűvíz

50-60% olcsóbb a külföldi hasonló hatású vizeknél. Kapható minden gyógy- és fűszerüzletben, üvegenként 30 leiert. Vevérképviselő

Bognár és Szántó
Erd. Ker. Rt. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 70.

Megnyilt a Félixfürdő löszomszédságában teljaseu ujjonnan átalakítva, a

Bihar szálloda és étterem

Elsőrangú kiszolgálás. — Kétféle kitűnő borok. Elsőrangú ciganyzenekar.

Nickelező telep
orvosi műszerész.

Etvállal fémtárgyak, orvosi műszerek, disztárgyak nickelését, ollók, borotvák és kések, nyomdai papírvágó kés k, stanconk és sakterések speciális készítését és tükörtényezését.

Fried Jenő, Cluj, Piata Unirii No 22.

Preciziós fogaskerékek

készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és olcsó ár mellett.

Szabó János
Cuj, Str. Jasi'or (Nagyszamos) No 2.

EGGENBERGER
építési vállalat Brasov
Weisz Mihály-utca No 15.

Gyárkérmény építés, gőzkazán be-falazás, gépek alapozása, mindenféle **betonmunkák** kivitele, kemencék gyártelepek részére, saját szerkezetű szab. füstemésztők építése. Magas építés.

Telefon 7-37.

1926 July 2

Kietlen, a...
ez a gyásznap...
késztébejező, s...
miadókat sruu...
ben, a lelki m...
való megfürösz...
plomsinkban.
Miért éppe...
lászarak emléke...
hiszen az első...
a napján puz...
ezen az évford...
esik a zsidó...
gyásza? Nyilv...
lyebb gyökerű...
gyásznál, mert...
mementójaként...
Rövid négy...
előtt Simon be...
döntö győzelem...
ran szakadékat...
torság és önbiz...
ez a győzelem...
zatos dühévé...
dats, amikor...
zsidó győzelem...
zsidók ezreit...
zélőtacspatok...
szenthátoru fá...
szelhős napokba...
hogyan nem hely...
az ellenséggel...
nemesebb zsidó...
thopolisban tö...
Simon ben Sa...
a pogányok ma...
kat. Am mihe...
gányok a hozzá...
sukat" egy lige...
vel, mind egy...
zér" pedig, Si...
hullott. Így ve...
A zsidó fel...
ugy separte Fl...
zsarnokát a ma...
raiból pedig az...
most beállított...
nagy Hillel un...
és a színhedrio...
védelmet. A ze...
rómaiakkal val...
máról holnapra...
forradalmi kor...
Ez Galileák...
gyetlen élet ha...
legjobbjai, a h...
dóságukat po...
földért és testv...
tek felosztásába...
must a zsidó...
irányítást az ec...
túrás forradal...
Chalavból val...
Giora fiának e...
lett győznie.
dennapi ten p...
beszomultak a...
pedig a hőské...
a Templom be...
a templomi po...
láng mindent...
lenség behatolt...
tanyát az egyi...
Nem lehet...
történelemnek...
jegyzéseit. Joo...
éség riasztó